



ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА

Шуме Републике Српске

а . д . СОКОЛАЦ



**ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА
2011. ГОДИНУ**

СОКОЛАЦ, децембар 2010. године

САДРЖАЈ

I УВОД	2
II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2010. ГОДИНИ	4
1. УРЕЂИВАЊЕ ШУМА	4
2. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	4
3. ЗАШТИТА ШУМА	5
4. ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМА	6
5. ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА	6
6. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ И МЈЕРЕ ФИНАНСИЈСКЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ	7
7. ЦЕРТИФИКАЦИЈА ШУМА	7
III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА	8
IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2011. ГОДИНУ	10
A. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-	10
-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2011. ГОДИНУ	10
1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузгојни радови	10
2. Заштита шума	11
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената.....	13
4. План реализације шумских дрвних сортимената	14
5. План укупне реализације	15
6. План радне снаге	15
7. План прихода и расхода.....	16
8. Прва пројекција плана инвестиционих улагања.....	17
9. План образовања и стручног усавршавања.....	18
10. Остали планови	18
11. Остале активности.....	19
B. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	19
1. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	19
2. ЗАШТИТА ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА	23
3. ПЛАНИРАНИ ОБИМ СЈЕЧЕ И ПРОИЗВОДЊЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	25
4. ПЛАН РЕЛИЗАЦИЈЕ ШУМСКИХ ДРВНИХ СОРТИМЕНАТА	29
5. ПЛАН УКУПНЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	31
6. ПЛАН ПОСЛОВАЊА ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНОГ И ПРОЈЕКТНОГ ЦЕНТРА	32
7. ПЛАН РАДНЕ СНАГЕ	33
8. ПЛАН ОБРАЗОВАЊА И СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА	33
9. ПЛАН ЦЕРТИФИКАЦИЈЕ ШУМА	33
10. ПЛАН САРАДЊЕ ЈПШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" АД СОКОЛАЦ СА ШУМАРСКИМ И ЕКОНОМСКИМ ФАКУЛТЕТОМ.	34
11. ПЛАН ФОРМИРАЊА И РАСПОДЈЕЛЕ УКУПНОГ ПРИХОДА	35
12. ПЛАН РАСХОДА	37
13. ПРВА ПРОЈЕКЦИЈА ПЛАНА ИНВЕСТИЦИОНИХ УЛАГАЊА	39
ЗАКЉУЧЦИ:	42

I УВОД

Шумарство представља привредну грану која се бави узгојем, гајењем и искоришћавањем шума. Поред непосредних привредних користи, вриједност шума је и у њиховим еколошким и социјалним функцијама које се манифестују у виду регулације влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, оне су основ стабилизације биосфере и општег екосистема, односно стабилизације и одржавања здраве човјекове и радне средине.

Савремени концепт газдовања шумама треба форсирати у циљу стварања услова за максимално остваривање већине функција шуме. Поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно-регулаторних и социо-културних функција шуме. Основни циљ газдовања шумама је да се осигура трајно газдовање кроз коришћење и проширење истих.

Пословна и развојна политика Јавног предузећа и организационих дијелова утврђује се планским документима, односно плановима развоја и програмима рада у складу са Законом и Статутом.

Послови, мјере, задаци и активности у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини су првенствено усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча, израда, привлачење и реализација шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумско-привредних основа, приоритетима инвестиционих улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, као и на пружању квалитетнијих и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима, утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, пројектима за извођење радова у шумарству, Смјерницама за израду годишњег производно-финансијског плана за 2011. годину.

Припрема и израда годишњег Производно-финансијског плана за 2011. годину Предузећа ради се у складу са Законом о шумама донесеним од стране Скупштине РС ("Сл.гласник РС" број 75/08 од 15. августа 2008. године) који је, посматрано са правног и економског становишта дефинисао мјесто и улогу ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Чланом 4.став 1. Закона регулисано је да "шумама и шумским земљиштем у својини Републике управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде". Управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем у својини Републике је дјелатност од општег интереса. За обављање одређених стручно-техничких и контролних послова од општег интереса који се односе на управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем оснива се управна организација у саставу Министарства-Агенција за шуме.

Законом је регулисано да "Агенција за шуме врши контролу и праћење извршених радова Јавног предузећа шумарства и прави годишњу анализу активности, са оцјеном рада и приједлогом мјера у погледу даљег коришћења шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања" (члан 31. став 5 Закона). Агенција за шуме је формирана почетком 2009. године и у току године донесен је Правилник о систематизацији радних мјеста за ову управну организацију.

Законом је, даље регулисано да дио послова газдовања шумама и шумским земљиштем (коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања), обавља ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац на основу посебног уговора који закључује са Министарством уз претходну сагласност Владе РС (корисник шума и шумског земљишта). 20.11.2009. године закључен је уговор о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске, укључујући и обавезу одржавања на период од 50 година, којим су уређена права и обавезе уговорних страна.

ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац остварује уговорна права на начин који одговара природним законитостима шумског екосистема, као и мјерама које омогућавају његову интегралну заштиту, одрживост биолошке равнотеже и биодиверзитета, а по основу провођења

мјера којима се побољшава еколошка, економска и социјална функција шумског екосистема. Чланом 34. и 35. Закона регулисана су права и обавезе нашег Предузећа као корисника шума, а то су првенствено:

- заштита шума и чување шума,
- израда и спровођење планских докумената (израда годишњег плана газдовања, извођачких пројеката),
- производња шумског репродукционог материјала,
- гајење шума,
- коришћење шума и осталих шумских производа,
- изградња и одржавање шумских путева и других објеката,
- унапређење општекорисних функција шума,
- вођење евиденција о шумама,
- обезбјеђење средстава за одржавање и заштиту шума,
- издвајање, уређење и унапређивање стања у постојећим сјеменским објектима,
- чување и одржавање граничних ознака између шума у својини Републике и шума у приватној својини,
- заштита шума од пожара и
- други послови одређени Законом и прописима донесеним на основу Закона.

Предузеће има обавезу очувања и увећања вриједности шума, обезбјеђења услова за развој и остваривање општекорисних функција шума, остварења најбољег економског ефекта, као и усклађивање својих планова и активности са плановима и активностима других корисника природних добара који обављају привредну дјелатност у оквиру истог подручја.

Наше Предузеће, као корисник шума и шумског земљишта је дужно да:

- осигура економску функцију шума обезбјеђењем трајности приноса од дрвета и осталих производа и функција шума,
- повећава учешће шума високог узгојног облика у укупном шумском фонду,
- повећа површине под интензивним засадима ради повећања производње дрвета,
- преводи деградиране шуме у високе шуме уколико то еколошки услови дозвољавају,
- обезбјеђује природни начин обнављања и вјештачко подизање шума у складу са еколошким условима и
- обавља друге послове који доприносе развоју и очувању шума.

ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац има право интегралног коришћења шума и шумског земљишта ради стицања добити што подразумева:

- производњу и промет шумских дрвних сортимената,
- производњу и промет шумског репродуктивног материјала,
- сакупљање, производњу и промет осталих шумских производа,
- експлоатацију камена, пијеска и шљунка за своје потребе,
- управљање ловиштима и
- друге дјелатности у вези са интегралним коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом.

Процес израде „Стратегије развоја шумарства Републике Српске“ је, у тренутку писања овог документа, у завршној фази.

Чланом 28. Закона регулисано је да Јавно предузеће шумарства доноси годишњи план газдовања шумама у својини Републике који мора бити у складу са Шумскопривредним основама.

Саставни дио годишњег плана су извођачки пројекти. Садржај годишњег плана може се измијенити само због елементарних непогода и других непредвиђених околности и то по истој процедури по којој је првобитно донесен.

Годишњи план садржи: план заштите шума, гајења, сјеменско-расадничке производње, коришћења шума, изградње и коришћења инфраструктуре и коришћења осталих шумских производа, као и планирани обим средстава за извршење овог плана.

II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2010. ГОДИНИ

Да бисмо што реалније израдили план пословања, маркирали присутне проблеме и одредили основне правце будућег дјеловања, неопходно се у кратким цртама осврнути на пословање претходне године.

У години која је иза нас, активности Предузећа су биле усмјерене на извршење обавеза проистеклих из шумско-привредних основа, преточених у годишњи план пословања за 2010. годину.

Њу карактерише низ активности усмјерених на извршење свих планских задатака од узгоја, заштите и искоришћавања шума, до приоритетног инвестирања, трансформације, ефикаснијег рада и бољег финансијског резултата.

Предузеће је у 2010. години пословало у веома отежаном пословном амбијенту изазваном првенствено негативним ефектима свјетске економске кризе, која је цијелу свјетску привреду гурнула у дубоку рецесију, што је имало за посљедицу пад тражње за нашим производима, а самим тим и пад свих осталих пословних активности.

Кроз призму рецесије и економске кризе на глобалном нивоу треба посматрати и извршење Производно-финансијског плана за 2010. годину нашег Предузећа. Први знакови благог опоравка се осјећају тек у другом полугодишту 2010. године, те у том смислу треба и схватити и остварене пословне резултате.

1. Уређивање шума

У току 2010. године вршено је уношење прикупљених таксационих података, њихова рачунарска обрада и писање текстуалног дијела шумскопривредних основа за следећа шумскопривредна подручја:

- "Доње Дринско" и
- "Власеничко".

Извршено је прикупљање таксационих података са терена за израду шумскопривредних основа за следећа шумскопривредна подручја:

- "Рогатичко",
- "Чајничко" и
- "Мркоњићко".

У току 2010. године прикупљени су теренски подаци за приватне шуме општине Бања Лука.

Настављена је дигитализација карата за три шумска газдинства која су предмет предпројекције за сертификацију шума и наставило се са дигитализацијом карата за преостала шумскопривредна подручја.

Извршено је пројектовање и урађена инвестиционо-техничка документација за 50 километара шумских камионских путева.

У току 2010. године завршена је Студија оправданости изградње погона за прераду дрвеног пелета у општини Вишеград.

2. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

Као и сваке године, урађена је дистрибуција садног материјала и шумска газдинства су на вријеме обезбијеђена садним материјалом за пошумљавање. Повећана је производња садница, као и удио садница са обложеним коријеном.

У овој години настављена је позитивна пракса да се у "Центру за сјеменско-расадничку производњу" за сјетву користи домаће сјеме, које је издвојено из регистрованих сјеменских објеката. Квалитативна и квантитативна структура производње је боља него претходне године.

У оквиру реализације развојних програма у расадницима Центра и "малим – џепним расадницима" набављено је и посијано сјеме љековитог биља. У саставу "Центра за сјеменско-расадничку производњу" су расадници: Станови-Добој, Петковача-Брчко, Бишина-Шековићи, Ступине-Невесиње, Горња Пухарска-Приједор и расадник Ластва у Требињу. ШГ „Лисина“ Мркоњић Град и ШГ „Дрина“ Сребреница су у свом саставу још увијек задржала тзв. џепне расаднике у којима производе садни материјал за властите потребе.

Унапређење сјеменске производње кроз оснивање сјеменских плантажа (према Туцовић, А., 1970) почиње инвентаризацијом фенотипски најквалитетнијих стабала и састојина, проучавањем индивидуалне промјенљивости, наставља њиховим одабиром, провјеравањем потомства, што се уграђује у сјеменске плантаже. Оснивањем сјеменских плантажа, преко стимулисања цвјетања и сјеменошења, те примјене контролисаних хибридизације, готово да је загарантован успјех у производњи генетички квалитетнијег сјемена. У том смислу, Центар за сјеменско-расадничку производњу, у којем је и произведен садни материјал (расадник "Усора" Добој), активно ће учествовати у спровођењу даљих мјера и активности на подизању сјеменских плантажа смрче.

ЈПШ "Шуме РС" а.д. Соколац, "Центар за сјеменско-расадничку производњу" Добој формиран је са идејом да буде задужен за очување генофонда шума Републике Српске и његово одрживо кориштење за производњу квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције шума је увелико олакшано, изградњом Сјеменског центра у расаднику "Станови" у Добоју. То је још један доказ да се ЈПШ "Шуме РС" активно укључује у токове савременог шумарства.

Обим изведених шумско-узгојних радова у високим шумама са природном обновом и шумским културама (проста репродукција), према тренутној оцјени, је задовољавајући. Када су у питању високе деградираних шуме, изданачке шуме, голети способне за пошумљавање и културе које се још воде као голети у ШПО, обим ових радова није задовољавајући, и очекује се половично остварење плана. Овај подбачај је највећим дијелом узрокован недобијањем средстава посебних намјена-надокнаде за унапређивање општекорисних функција шума, која се користе за радове проширене репродукције шума.

Поред горе поменутих проблема са недобијањем средстава посебних намјена, узрок за неизвршење неких шумскоузгојних радова је у томе што није било стварне потребе за њима (неусклађеност обавеза по ШПО и стварних потреба на терену).

3. Заштита шума

Заштита шума се проводи по Програму мјера и активности на заштити шума, Плану заштите шума и објеката од пожара, Оперативним плановима заштите од пожара, а у складу с законским и подзаконским актима.

- Проведене су све превентивне мјере на заштити шума од пожара и од штетних инсеката.
- Провођење превентивних мјера на заштити шума од пожара уз доста повољне временске прилике резултирало су релативно малим бројем пожара.
- Континуирана заштита шума од губара проводи се сталном контролом бројности популације губара у лишћарским састојинама. Контролу бројности популације губара на сталним огледним плохама Предузеће проводи у свим шумама, без обзира на титулар власништва.
- У свим шумским газдинствима која газдују четинарским шумама проведене су мјере на заштити шума од поткорњака. Заштита шума од поткорњака базира се на сјечи случајних ужитака, а мониторинг здравственог стања проводи се примјеном агрегационих феромонских препарата који уједно служе као један облик сузбијања сипаца смрче. Оно што отежава сузбијање овог инсекта је велики број вјетролома и снијеголома који се јављају у готово свим шумским газдинствима.

Кључни проблеми у заштити шума су:

- неажурност судова у рјешавању поднешених пријава,
- бесправна сјеча и промет шумских дрвних сортимената,
- проблем имеле и појава сушења јеле у већем броју организационих дијелова.

4. Искоришћавање шума

Извршење плана производње шдс у све три фазе биљежи мање вриједности у односу на планиране, па се тако очекује да ће сјеча, извоз и отпрема бити остварени са деведесет посто у односу на планиране количине, што се може сматрати сасвим задовољавајућим, с обзиром на смањену потражњу за ШДС поготово у првом полугодишту 2010. године, што је директно везано за свјетску економску кризу. Овоме треба додати и честу појаву пропадања оглашених тендера за извођење радова, што у доброј мјери одгађа или онемогућава извршење планом зацртаних задатака из области искоришћавања шума.

Залихе се на нивоу Предузећа крећу у висини једномјесечне производње што се сматра оптималним. Посљедице свјетске економске кризе су видљиве и у самој структури реализације ШДС, у којој су у односу на план 2010. године заступљенији мање вриједни дрвни сортименти. То се првенствено односи на целулозно дрво четинара чија је реализација већа за 30% у односу на план. Тако неповољна сортиментна структура је утицала и на просјечне цијене, па се очекују мање просјечне продајне цијене у односу на планске.

У циљу унапређење квалитета и евиденција производње донешене су:

- мјере с посебном поентом на квалитетном и стручном кројењу сортимената, основном предуслову за бољи сортиментни напад,
- јединствене евиденције,
- израђен Правилник о поступку уступања радова у шумарству, прилагођен донешеним прописима,
- јединствене норме и калкулције.

У завршној фази је имплементација пројекта информационог система у сфери комплетног обухвата производње и формирање јединствене базе података по свим сегментима.

Радови на искоришћавању осталих шумских производа су практично на почетку. Успјешнији рад и већи ефекти се могу очекивати доношењем дугорочног програма развоја шумарства у Републици Српској и националне шумарске политике Републике Српске, кадровским јачањем у организационим дијеловима, упутствима за рад, те обезбјеђењем пратећих објеката (хладњача, магацина) и тржишта. Организовано прикупљање и откуп осталих шумских производа (гљиве, љековито биље, шумски плодови, пужеви итд.) је заступљено у укупном приходу Предузеће у малим износима. Искоришћавање шљунка, пијеска, камена врши се за властите потребе у складу са Законом.

Активности у ловиштима одвијају се у складу са законским прописима, ловним основама и Планом. Неопходно је ускладити активности са Законом о ловству, те појачати активности на чувању и заштити дивљачи, санирању и обнови ловних објеката.

5. Инвестициона улагања

У инвестиције би према оцјени требало бити уложено приближно деветнаест милиона КМ, што је око 55 % у односу на план инвестиција за 2010. годину. Највећа инвестирања су извршена у :

- биолошке инвестиције,
- изградњу објеката,
- изградњу и реконструкцију шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе
- набавку основних средстава и
- информациони систем.

Разлог неизвршењу је углавном финансијске природе, односно недостатак квалитетних средстава и компликована и дуготрајна процедура прописана Законом о јавним набавкама БиХ.

Опредјељење органа управљања је да би и убудуће требало задржати досадашње приоритете улагања.

6. Финансијски резултат и мјере финансијске консолидације

По садашњим процјенама очекује се позитиван финансијски резултат у Предузећу као целини.

Предузеће је по полугодишњем обрачуну исказало губитак од 6,7 милиона КМ са 18 организационих дијелова који су исказали негативан резултат.

Управа Предузећа је одмах предузела енергичне мјере производно-финансијске консолидације на свим нивоима и у свим организационим дијеловима у сфери смањења трошкова пословања, што је подразумијевало и смањење плата, а исто тако учињени су додатни напори на квалитетнијој реализацији ШДС. Квалитет донесених мјера показао је финансијски резултат на девет мјесеци 2010. године, тако да се губитак на нивоу Предузећа знатно смањио.

Стога се намеће, као трајан задатак, провођење мјера финансијске консолидације, што подразумијева:

- потпуно извршавање зацртаних планских задатака,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- спровођење донесених мјера с посебним освртом на боље кројење шумских дрвних сортимената,
- програмско рјешавање вишка радне снаге,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- свођење свих залиха на оптимум,
- бољу наплату и одабир солвентнијих купаца,
- утуживање дужника,
- репрограмирање и коначно рјешење дуготрајног дуга државних предузећа дрвне индустрије,
- инвестирање у утврђене приоритете, а у складу са могућностима.

7. Цертификација шума

Јавно Предузеће посједује FSC сертификат чиме се потврђује да се у државним шумама којима газдује ЈПШ "Шуме РС" радови одвијају по таквим принципима који задовољавају изузетно захтјевне критеријуме прописане FSC стандардима. Ово је потврда да ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац шумама газдује економски одрживо, друштвено одговорно и еколошки прихватљиво.

Упоредо са процесом сертификације одвијале су се и активности на изради Националних FSC стандарда.

Јасна опредјељеност Предузећа на процесима сертификације није само последица тога што је сертификовање незаобилазна активност на путу европских интеграција, већ и због бројних побољшања која процес сертификовања доноси.

Ту прије свега мислимо на :

- процјену еколошко-социјалног утицаја шума која се мора уважавати у процесима планирања;
- издвајање шума високе заштитне вриједности;
- повећање заштите на раду;
- процедуру мониторинга општих карактеристика шуме и пословања предузећа;
- комуникација са осталим корисницима шумских потенцијала (интересне групе);
- транспарентност пословања;
- задовољавање правних регулатива и побољшање свих видова евиденција; и др.

У току 2010. године, представници SGS-а вршили су редовну годишњу контролу која је предвиђена правилима FSC-а, а која има за циљ да утврди да ли се поштују ови принципи. Предмет контроле су била четири шумска газдинства : „Бирач“, „Зеленгора“, „Јахорина“ и „Романија“. Главни процјенитељ је констатовао да се у ЈПШ "Шуме РС" схватила важност овог процеса, што је резултирало да се са одличним резултатима заврши овогодишња провјера. Он је истакао да је ово велики успјех не само за запослене, него и за цијелу Републику Српску, јер су "Шуме РС" стратешко предузеће. На крају је још нагласио и одличну сарадњу Предузећа са интересним странама и групама које су се активно укључиле у рјешавање одређених проблема заједно са Предузећем.

III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА

У периоду развоја људске заједнице, све до почетка интензивније индустријализације, шума је било у изобиљу. Човјек им није придавао посебан значај, а није довољно схватао њихову улогу и утицај на стабилност и других еколошких система. Шума је сматрана вјечном и неуништивом, као што се мислило и за ваздух, воду, земљиште и друга природна добра. Садашња сазнања су дијаметрално супротна и на очување шуме се гледа као на очување простора за опстанак људске популације. Тако се питањима газдовања шумским ресурсима посвећује глобална пажња која има за циљ да оно буде трајно, тј. да се мјерама газдовања одржава или повећава заштитни капацитет шуме.

У складу са Законом о шумама, шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Јавно предузеће "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац је дужно да врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа, узгоја и заштите дивљачи у додијељеним ловиштима, учествује у пројектовању и научно-истраживачком раду, као и на осталим корисним функцијама шума. Све ове радове наше Предузеће остварује преко 27 организационих дијелова, односно 23 шумска газдинства, "Центра за сјеменско-расадничку производњу", "Центра за газдовање кршом", "Истраживачко-развојног и пројектног центра" и Дирекције Јавног предузећа, који немају својство правног лица.

На основу расположивих података из Катастра шума са стањем 31.12.2009. године Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа на површинама које су дате у следећој табели:

Катастар свеукупних дрвних маса по ширим категоријама шума

Категорија шума	Површина	Залиха свеукупне дрвне масе		Просјечни годишњи прираст		Планирана сјеча (просјечна)	Извршена сјеча (у 2009.г.)
		ha	m ³	m ³ /ha	m ³		
Високе шуме са природном обновом	462 431	151 416 726	327,44	3 926 723	8,49	2 648 017	2 208 265
Високе деградиране шуме	23 083	4 873 183	211,12	107 279	4,65	57 670	29 957
Шумске културе	60 817	6 846 083	112,57	448 912	7,38	82 323	38 654
Изданачке шуме	177 314	20 156 098	113,67	608 816	3,43	278 923	131 305
Површине подесне за пошумљавање и газдовање	206 696						
Површине неподесне за пошумљавање и газдовање	52 127						
Узурпације	17 972						
Укупно	1 000 440	183 292 090	253,29	5 091 730	7,04	3 066 933	2 408 181

Шумске површине у свијету данас захватају 4,11 милијарди ha или око једну четвртину од укупних копнених површина. Укупна дрвна маса на земљиној површини цијени се на око 130 милијарди m³, са годишњим прирастом од 1,8 милијарди m³, највеће резерве дрвне масе отпадају на Азију и Сјеверну Америку. То су подручја Сибирске тајге и пространих канадских шума.

Годишња производња дрвне масе у свијету креће се у границама прираштаја 1,6 - 1,7 милијарди m³. Од тога милијарда m³ користи се као индустријска сировина, а остатак се употребљава као гориво.

У свијету по једном становнику долази 0,59 ha шуме, Европи 0,34 ha, БиХ 0,57 ha шуме, док се Република Српска налази у самом врху Европе са 0,70 ha по једном становнику.

Међутим, структура шума по категоријама није задовољавајућа, јер од укупних површина (1 000 440 ha) знатне површине заузимају голети подесне и неподесне за пошумљавање и изданачке шуме (43,6 %).

Видљиве су огромне огољеле површине (голети), па према томе и огромне су обавезе свих, а посебно нашег Предузећа на њиховом пошумљавању у оним случајевима гдје је то потребно.

Залихе свеукупне дрвне масе по 1 ha су на доњој граници, односно незадовољавајуће.

У високим шумама са природном обновом износе 327,44 m³ свеукупне дрвне масе/1 ha, односно око 228 m³/ha нето дрвне масе.

Залиха у високим деградираним шумама износи 211,12 m³ свеукупне дрвне масе/1 ha, а у изданачким шумама 113,67 m³ свеукупне дрвне масе/1 ha.

Отвореност шума и шумског земљишта износи 8,90 km на 1000 ha.

Овако ниске залихе по 1 ha, кориговане са прирастом и упоређене са пробном дознаком су основе за одређивање висине сјеча, односно етата. Ако се овоме дода да се етат не остварује на цијелој површини, ради ниске отворености (односно великих трошкова извоза шумских дрвних сортимената), онда је и разумљив изузетно тежак процес одвијања производње у шумарству. Ситуација у приватним шумама је далеко неповољнија.

IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2011. ГОДИНУ

Послови, задаци, активности и мјере у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини у 2011. години, биће превасходно усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча и израда шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумскопривредних основа, приоритетна инвестициона улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, пружање квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама, те на стварању повољнијих услова рада и уопште бољег финансијског резултата.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, Трогодишњим и годишњим плановима газдовања шумама, пројектима за извођење радова у шумарству, Програмом изградње шумских камионских путева, Програмом израде шумско-привредних основа за наредни уређајни период и "Смјерницама за израду плана".

A. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2011. ГОДИНУ

"Смјернице", односно "Заједнички елементи за израду плана", усвојене на сједници Управе Предузећа одржаној 23.09.2010. године, засноване на прописима, одредбама шумскопривредних и ловних основа, годишњим плановима газдовања и пројектима за извођење радова у шумарству, присутној проблематици из претходне године, процјени будућих тржишних кретања, су основ реалне израде плана пословања. Ради сагледавања реалности израде Плана по организационим дијеловима и на нивоу Предузећа по свим сегментима планирања преносимо интегрални текст "Смјерница" за израду овог документа:

1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузгојни радови

1.1. У циљу стварања потребних услова за производњу квалитетног шумског сјемена познатог поријекла, планирати радове и везано за њих трошкове на ревизији, регистрацији и уређивању сјеменских састојина, са акцентом на регистрацији сјеменских састојина лишћарских врста и воћкарица, као и појединачних стабала која би се уписала у регистар и додатно заштитила. На основу праћења обилности уroda сјемена потребно је планирати бербу сјемена из регистрованих сјеменских објеката.

У "Сјеменско-расадничком центру" Добој производњу шумских садница планирати у складу са стањем залиха утврђених по врсти, старости и начину производње садног материјала у 2010. години, стварним потребама шумских газдинстава, могућностима пласмана на домаћем тржишту (пошумљавања у приватним шумама), као и могућностима пласмана ван граница Републике Српске.

Производња у "цепним расадницима", у складу са одлуком Управе Предузећа, ограничена је на његу постојећих садница у расадницима, док се сјетва и производња нових садница неће вршити. На слободним површинама се може планирати производња љековитог биља.

Трошкове расадничке производње треба планирати по врсти производа и старосној структури на бази усвојених Норматива за сјеменско-расадничку производњу.

1.2. У шумскоузгојне радове у оквиру прости репродукције планирати све радове у просјечном годишњем обиму, који су утврђени у ШПО за уређајни период, за високе шуме са природном обновом и шумске културе (проста репродукција).

Члан 21, став 2 Закона прописује да се сви шумскоузгојни радови предвиђени Основом морају извршавати за сваку годину, по обиму и по квалитету. На основу анализа извршења шумскоузгојних радова по шумско-привредним основама уочено је да поједина шумска газдинства касне са реализацијом предвиђеног обима тих радова, па се планирани, а неизвршени радови, морају прерасподјелити у преосталом уређајном периоду како би се сустигли планирани радови по шумско-привредним основама.

Посебну пажњу посветити планирању радова на њези и одржавању постојећих шумских култура (чишћење од корова, изданака и избојака и неопходне прореди). Уколико стварно стање шумских култура (загушеност од корова, изданака и избојака због недовољне његе и одржавања у протеклом периоду) захтијева да се радови на њези и одржавању култура планирају у обиму већем од предвиђеног у плану шумско-узгојних радова у шумскопривредној основи, обавеза је сваког газдинства да у таквим случајевима планирају увећан обим тих радова.

Пројекте за извођење по објектима урадити благовремено. То ће са аспекта финансијских показатеља као и због адекватног начина рјешавања избора врста дрвећа за пошумљавање даље помоћи при планирању расадничке производње.

Напомена: Јединственим нормама радова у шумарству, нису обухваћене све радне операције из области гајења шума, као и норме сјече, израде и извлачења шумских дрвених сортимената од проредног материјала, те ће се исте допунити, а до тада користити норматив Јавног предузећа „Србијашуме“ за наведене радове.

1.3. У шумскоузгојне радове у оквиру проширене репродукције планирати радове предвиђене за високе деградирани шуме, изданачке шуме и голети у плану шумскоузгојних радова у шумскопривредној основи.

Планирање наведених радова вршити на основу снимљеног стања на терену и јасно прецизираних површина на терену.

Извршење обима планираних радова ће зависити од финансијских средстава која се обезбиједе из надокнада за унапређивање општекорисних функција шума у шумарству Републике Српске и осталих извора финансирања (неутошена средства за просту репродукцију, донације, остварена добит у пословању шумског газдинства и ЈПШ).

1.4. Досљедно примијенити Упутство за технички пријем (колаудацију) и провјерити сву потребну документацију.

Примијенити типске обрасце плана шумскоузгојних радова, извјештај о извршењу шумскоузгојних радова и катастра шумскоузгојних радова (кат 7).

2. Заштита шума

Заштита шума и шумског земљишта обухвата мјере и активности које се спроводе ради заштите од биотичких, абиотичких и других чинилаца који могу да изазову штетне посљедице по шуму и шумско земљиште (ЗОШ-члан 50.).

Угроженост шума је вишеструка, било да се ради о човјеку, биљним болестима, инсектима или природним непогодама. Да би се благовремено предузеле мјере заштите шума и шумског земљишта, неопходно је редовно праћење здравственог стања шума, путем Извјештајно-прогнозне службе у саставу Агенције за шуме.

Предузеће, као корисник шума има обавезу да обавјештава Агенцију за шуме о појави штеточина и насталој штети у шуми. Предузеће је обавезно да контролу здравственог стања шума и мјере на сузбијању биљних болести и штеточина, као и евиденције проводи у складу са законским и подзаконским актима.

Послове, мјере, задатке и активности у области заштите шума планирати у складу са стањем на терену, а у складу са Законом о заштити од пожара, Правилником о шумском реду и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац који обухвата:

- заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта);
- заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи;
- заштиту шума од штетног дјеловања инсеката и гљива;
- заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из претходне године).

2.1. План заштита шума од бесправних сјеча, бесправног промета и бесправног заузимања шума и шумског земљишта мора да садржи:

- Активности провођења Акционог плана Владе Републике Српске за сузбијање незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије у Републици Српској.
- Контролу лугарских реона минимално једанпут годишње,
- Формирање и опремање интерне контроле у ШГ и њена сарадња са Интерном контролом на нивоу Предузећа и осталим контролним органима.
- Обнављање уништених граничних знакова.

Везано за разграничење државне и приватне шуме и шумског земљишта у следећој години наставити рјешавање узурпација, у складу са Законом о узурпацији ("Сл. гласник РС", број; 70/06 од 24.07.2006. године), којим су одређени рокови, носиоци и поступак рјешавања узурпација. Треба истаћи да поменути Закон предвиђа (чланови 17. и 18.) успостављање граничне линије (тамо гдје то није урађено раније) између шума и шумског земљишта, с једне стране, и пољопривредног земљишта, с друге стране.

2.2. У Републици Српској последњих година четинарске састојине су најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара). Санитарне мјере које је проводило Предузеће на угроженим подручјима довеле су до побољшања здравственог стања састојина. Мониторинг здравственог стања мора се наставити и у наредном периоду. Један од узрока појаве каламитета поткорњака су и посљедице елементарних непогода (пожар, сњеголоми, вјетроломи и др.), а исте се морају санирати у наредној години.

Сва ШГ су обавезна проводити активности на очувању и унапређењу здравственог стања шума, досљедно примјењујући одредбе Правилника о шумском реду у свим категоријама шума. Сјеча, израда и реализација случајних ужитака је обавезујућа.

Мониторинг здравственог стања четинарских састојина је обавезујући и за наредну годину.

Процедуре набавке феромонских препарата и клопки морају се провести на вријеме, да би постављање истих било урађено на вријеме, прије ројења поткорњака.

2.3. У 2011. години наставити мониторинг стања популације губара у складу са Упутством.

Појава сушења састојина јеле и састојина храста није нова појава и не дешава се само код нас него у цијелој Европи. У наредној години морају се планирати санитарне мјере у угроженим састојинама, али и детаљно снимање угрожених састојина.

2.4. Заштита шума од пожара подразумијева обавезу свих шумских газдинстава да донесу:

1. Оперативне планове за заштиту шума од пожара за 2011. годину, са свим компонентама за превентивно дјеловање и припремним активностима за брзо дјеловање у случају евентуалног пожара.

Оперативним планом морају бити дефинисане следеће активности, а на бази процјене угрожености шумскопривредног подручја:

Мрежа осматрачница и систем дојава.

Мобилне екипе за патролна дежурства (нпр. јавни путеви, излетишта, простори гдје чобани чувају стада), дежурства и у дане викенда, празника и у вријеме било каквог окупљања у природи.

Врло је битна комуникација са невладиним организацијама (нпр. ловци), које се морају укључити у све облике активности на заштити шума од пожара.

Извођачи радова морају се такође упознати са активностима превентивног дјеловања на спрјечавању пожара и мјерама и активностима на гашењу евентуалних пожара. Извођачи радова морају поштовати законске одредбе на локацијама гдје су смјештени. Обавеза шумског газдинства је да врши контролу провођења превентивних мјера. Обавезе извођача радова у шумским газдинствима биће дефинисане у текућој години.

Начин ангажовања грађевинских машина и радне снаге за евентуалну брзу интервенцију на изради просјека и пробијању противпожарних путева за заустављање ширења ватрене стихије.

Сарадња са јединицама цивилне заштите и ватрогасним јединицама, са јасно прецизираним задацима и обавезама у случају евентуалног пожара.

Сарадња са сусједним шумским газдинствима, у циљу заједничких активности. Сарадња мора постојати и на међуентитетском нивоу (гранични појас).

2. Оперативни план информативно-пропагандних активности.

Информативно-пропагандне активности у директној су вези са временским приликама (суша) и активностима локалног становништва (радови на крчењу приватних посједа). Са информативно-пропагандним активностима треба отпочети одмах и проводити их у току цијеле године.

У циљу заштите шума од пожара потребно је планирати организацију и одржавање информативно-савјетодавних састанака на регионалном нивоу. У активности на спречавању појаве шумских пожара и гашењу истих морају се укључити сви субјекти: локална власт, локално становништво, невладине организације (ловци, еколози, планинари).

Опрема за гашење пожара у власништву ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац мора бити припремљена и ускладиштена.

Услови, организација и начин ангажовања грађевинске механизације и радне снаге за евентуалну хитну израду просјека и пробијање противпожарних путева ради заустављања ширења ватрене стихије, као и плаћање услуга, у надлежности је шумског газдинства.

Обука особља у стручним екипама врши се по потреби у шумском газдинству и трајни је задатак.

Обавјештења о забрани ложења ватре постављају су на видним мјестима, а медијска кампања (штампа, радио и телевизија) је у функцији ширења поруке о превенцији пожара и упозорења о повећаној опасности од пожара у току трајања екстремних временских прилика (суша, високе температуре, вјетар).

Циљ свих програма за контролу пожара је заштита и правилно функционисање шумских екосистема. Посебна пажња се мора посветити узроцима пожара, а не штетама од пожара. Превентивне активности морају бити усмјерене на отклањању узрока пожара. Посљедице пожара на шумске екосистеме могу бити веома тешке, а санирање дуг и тежак посао.

Трансфер знања према грађанима може се остварити као дио програма јавне свијести. Учење о еколошким утицајима пожара, и како реаговати, треба да помогне грађанима да науче методе контроле пожара. Јавност мора бити свјесна пожарне ситуације и мора бити дио програма. Улога ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац у заштити шума од пожара је значајна.

2.5. Неопходна финансијска средства за извршавање наведених задатака реално планирати. При планирању личних примања лугара шума водити рачуна да се не дуплирају зараде у производно-финансијском плану и плану ловства.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

3.1. Обим сјече и производње шумских дрвних сортимената у свим шумским газдинствима планирати до висине просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената мора се исказати по категоријама шума подесним за газдовање (високе шуме са природном обновом, деградиране високе шуме, шумске културе, изданачке шуме) и унутар сваке од тих категорија одвојено по врстама сјече (редовне сјече, случајни ужици) како је то и предвиђено у табели 3.1.

У напријед наведени обим сјеча укључује се и количина огревног дрвета планирана за малопродају у дубећем стању, а која се односи на продају локалном становништву.

Планирање обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2011. годину вршити на основу извођачких пројеката.

Базу за план одјела предвиђених за сјечу чини сјекоред који је направљен за цио уређајни период. Саставни дио плана чиниће и одјели који неће бити или ће дјелимично бити реализовани у току 2010. године.

Посебну пажњу треба посветити квалитетној припреми одјела за сјечу, уз поштивање усвојених процедура произашлих из FSC стандарда, ангажовању квалитетних извођача радова у складу са Законом о јавним набавкама, кројењу и класирању шумских дрвних сортимената, квалитетном техничком пријему радова, те квалитетној евиденцији свих извршених радова.

3.2. У табелу 3.2. уносе се подаци о планираном обиму сјеча (етат) за шуме подесне за газдовање и то појединачно за сваку од четири наведене категорије шума из важеће шумскопривредне основе.

3.3. У табели 4.1. утврђује се динамика сјече и израде шумских дрвних сортимената за планирани обим из табеле 3.1., у табели 4.2. утврђује се динамика привлачења (и износа) шумских дрвних сортимената од пања до камионског пута, а у табели 4.3. динамика отпреме (реализације) шумских дрвних сортимената.

Количину (обим) шумских дрвних сортимената за коју се утврђује динамика у привлачењу (и износу) и отпреми (реализацији) чини количина тих сортимената из табела 3.1. увећана за дио количине прелазних залиха шумских дрвних сортимената изнад просјечног мјесечног планираног обима сјече и израде за 2011. годину (у процесу производње у току 2011. године планиране залихе шумских дрвних сортимената не могу бити веће од просјечне мјесечне планиране производње). Осим тога, у табели 4.2. план привлачења (и износа) треба умањити за количину која се реализује малопродајом у шуми на пању.

Динамички план у табелама 4.1., 4.2. и 4.3. мора се, у зависности од временских, теренских, тржишних и других услова, утврђивати што је могуће реалније.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

4.1. План реализације шумских дрвних сортимената (табела 5.) сачињава се на основу укупних количина тих сортимената из табеле 4.3. и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената овог Предузећа. Примјењују се цијене на камионском путу или на пању (ако се отпрема врши са шума пања). Ако се реализација врши са централног стоваришта (у ШГ која то имају) или са привременог стоваришта које захтијева додатна улагања, ефекти такве продаје се не приказују у табели 5. него у табели 6. - Укупна реализација.

Према томе, у табели 5. у колону "камионски пут+стовариште" уноси се збирно количина по сортиментима за оба стоваришта, по цијенама из цјеновника за камионски пут, а разлика (настала реализацијом по цијенама на централном стоваришту) се уноси у табелу 6-укупна реализација.

Шумска газдинства су обавезна планирати продају дијела укупне количине трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања (лицитације) у 2011. години, у проценту до 25 % укупно планиране количине трупаца.

Ефекти такве продаје се приказују у табели 6.

4.2. При изради Плана поштовати забрану продаје шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених количина шдс локалном становништву (огрев, ситно техничко,

ограничена количина ткупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката). Ово је регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.

5. План укупне реализације

5.1. У табели 6. планира се укупна реализација (приходи). "Реализација од шдс" има три колоне.

Прва: Дио реализације који се преноси из табеле 5.

Друга: Дио реализације који се односи на ефекте продаје са Централног стоваришта (вриједност продаје по продајним цијенама умањена за вриједност обрачунату по цијенама шдс на међустоваришту из Цјеновника).

Трећа: Дио реализације који се односи на ефекте лицитација (разлика између вриједности лицитиране количине по планираним лицитираним цијенама и вриједности те исте количине изражене по цијенама на камионском путу или стоваришту из важећег Цјеновника-зависно гдје се лицитација врши).

У колоне 4, 5. и 6. - Приходи од укидања резервисања и приходи из других намјенских извора у складу са члановима 89. и 91. ЗОШ-а, као и са чланом 95.-уносе се износи планираних трошкова насталих улагањем у шумско-узгојне радове, изградњу и реконструкцију шумских камионских путева и сва остала улагања у складу са Законом. Колона 13-смањење вриједности залиха учинака, уколико се планира, уноси се са предзнаком „-“.

Колона „Остали пословни приходи“ обухвата оне пословне приходе који нису садржани у колонама од 1-13. Збир колона од 1 до 14 мора одговарати износу укупних пословних прихода из табеле 8.

Колона "Укупно" мора бити идентична укупним приходима из табеле 8 (Табела прихода и расхода). Такође, колоне "Финансијски приходи", "Остали приходи", "Приходи од усклађивања вриједности имовине" и „ Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година“ (колоне 15, 16, 17 и 18) морају бити исте као одговарајући приходи из табеле 8.

5.2. Сва шумска газдинства требају, на основу извршене евиденције и неопходних припрема на сакупљању и реализацији осталих шумских производа, исте планом реално предвидјети.

Планом такође треба предвидјети који се остали производи могу одрживо искоришћавати.

Посебну пажњу приликом израде плана треба обратити на заштићене врсте.

Сва шумска газдинства дужна су:

- задужити стручно лице за обављање ових послова,
- обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,
- остале шумске производе користити према смјерницама из Основа и програма коришћења осталих шумских производа, Правилника о условима коришћења осталих шумских производа и начину сакупљања њихових надокнада, као и прописа који уређују ову област,
- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,
- да на свом подручју врше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима наплате предвиђене таксе 3 % од цијене коштања производа за сакупљање истих.

6. План радне снаге

6.1. Радну снагу планирати према систематизацији радних мјеста, а вишак радне снаге настојати програмски ријешити по законским прописима.

У план расхода планирати трошкове програмског рјешавања вишка радне снаге.

7. План прихода и расхода

7.1. У табели 8. планирају се приходи и расходи, и то аналитички како је у њој и назначено. У колони „Оцјена остварења за 2010.годину“ треба остварене трошкове и приходе у досадашњем периоду у 2010.години пројектовати за цијелу 2010.годину.

При планирању трошкова плата примјењиваће се одредбе Општег и Појединачног колективног уговора са планираном цијеном рада у овом Предузећу до 140 КМ увећаном за остале накнаде.

Шумска газдинства код којих је нарушена финансијска равнотежа и остали релевантни финансијски показатељи пословања планираће нижу цијену рада у складу са реалним финансијским могућностима.

У рубрику - Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода - планирати трошкове нето зарада и нето накнада зарада, трошкове пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада и трошкове осталих личних расхода (брutto накнаде члановима УО, отпремнине, јубиларне награде, помоћи, дневнице за службена путовања у земљи и иностранству, трошкови превоза радника на посао и с посла, трошкови накнада за употребу сопственог аутомобила у пословне сврхе, трошкове ноћења на службеном путовању). У накнаде зараде спадају трошкови топлог obroка (без обзира да ли се исплаћују у новцу или је организована исхрана радника у кухињама, Ловачким кућама или угоститељским објектима), трошкови теренског додатка, трошкови регреса, зимнице, огрева.

7.2. Трошкове сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења (и износа) од пања до камионског пута планирати и исказивати одвојено како је то и назначено у табели. Ти трошкови се планирају на основу цијена и обима поменутих радова у извођачким пројектима. Цијене тих радова у поменутих пројектима морају бити утврђене на основу Јединствених норми радова у шумарству и калкулација трошкова рада у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Трошкови сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења од пања до камионског пута утврђују се у извођачким пројектима полазећи од обавезе потпуног провођења Програма мјера на унапређењу квалитета и евиденције производње у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

У ШГ која имају капацитете за властиту производњу карактер и врста трошкова у односу на горе наведене се мијења, у складу са учешћем производње у властитој режији у односу на укупну производњу.

Планирани просјечни трошкови сјече, израде и привлачења по кубном метру настали у процесу производње шдс-а властитим средствима не могу бити већи од просјечних пројектима планираних трошкова по једном произведеном м³.

У остале производне услуге планирају се трошкови изградње тракторских и анималних влака, трошкови таксације за израду ШПО, трошкови транспорта шумских дрвних сортимената до централних стоваришта и границе РС-е (када је у питању продаја ино-купцима) и други транспортни трошкови, трошкови одржавања камионских путева, тракторских и анималних влака, трошкови одржавања путничких и теренских возила и друга одржавања, трошкови закупнина, трошкови сајмова, трошкови рекламе и пропаганде, трошкови развојних услуга (истраживања, израда програма развоја, студије и слично), трошкови комуналних услуга, трошкови регистрације возила, накнада за коришћење ауто-пута, трошкови дознаке, трошкови шумско-узгојних радова.

Трошкове рекламе и пропаганде планирати у износу највише 0,20 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а о распореду и утрошку тих средстава одлучиваће Управа Предузећа.

Трошкове финансирања Дирекције Предузећа планирају шумска газдинства у висини од 2,69 % од планираног прихода од продаје шумских дрвних сортимената (ових издвајања су ослобођени организациони дијелови ИРПЦ Бања Лука, Центар за сјеменско-расадничку производњу Добој и Центар за газдовање кршом Требиње).

7.3. У рубрику "Нематеријални трошкови" планирају се трошкови непроизводних услуга, трошкови репрезентације, трошкови премије осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарина, стипендије и кредити студентима и ученицима, трошкови огласа у штампи и другим медијима (осим за рекламу и пропаганду), таксе (административне, судске, регистрационе, конзуларне, локалне и друге) и остали нематеријални трошкови.

Трошкове репрезентације планирати у износу највише 0,20 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а распоред ових средстава биће регулисан одлуком Управе Предузећа.

У рубрику "Трошкови пореза" планирају се трошкови пореза на имовину, трошкови накнаде за коришћење добара-комунална, издвајања за општине у складу са чланом 89. став 3 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђене по цијенама франко камионски пут), трошкови надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта у складу са чланом 89. став 1 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђених по цијенама у шуми на пању по цијеновнику ЈПШ), трошкови надокнаде за унапређивање општекорисних функција шума у складу са чланом 91. ЗОШ-а (у износу од 0,07 % на укупан приход), трошкови противпожарне накнаде и трошкови пореза на оружје. У "Трошкове доприноса" планирати трошкове водног доприноса и трошкове доприноса за професионалну рехабилитацију инвалидних лица.

Под категоријом "Непроизводне услуге" планирати трошкове одржавање FSC стандарда.

7.4. Највећи дио трошкова Предузећа (преко 90 % од износа укупних трошкова) је стандардизован, односно нормиран различитим методама, а то су: пројекти, норме, калкулације, цијена рада на бази које се израчунавају зараде и накнаде зарада у складу са Општим, Посебним и Појединачним колективним уговором, обавезе по основу Закона и подзаконских аката, порези, доприноси и итд. За мањи дио трошкова за које не постоје норме или се повремено јављају, организациони дијелови Предузећа, односно њихове стручне службе, су дужни да реално планирају висину трошкова на бази искуства из ранијих година, те потребе сталног минимизирања трошкова у сврху јачања профитабилности Предузећа.

При изради производно-финансијског плана, организациони дијелови код којих је нарушена финансијска равнотежа морају имати на уму чињеницу да финансијску консолидацију могу остварити само у том случају ако планирају и остварују максимално могућу добит, а организациони дијелови код којих није нарушена финансијска равнотежа, такође, морају имати на уму чињеницу да постојећу стабилност могу одржавати и повећавати само у том случају ако планирају и остварују одређену могућу добит. Због тога сви организациони дијелови морају на једној страни планирати и остваривати максимално могући пословни приход, а на другој страни морају планирати и остваривати што је могуће мање све врсте расхода.

7.5. Сви планирани приходи и расходи морају бити усклађени са Међународним рачуноводственим стандардима, Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа и важећим Аналитичким контним планом Предузећа.

При планирању трошкова водити рачуна да се трошкови за које се не може остварити право на одбитак улазног пореза на додату вриједност (по Закону о ПДВ-у), планирају са урачунатим ПДВ-ом, а сви остали без ПДВ-а.

8. Прва пројекција плана инвестиционих улагања

У саставу производно-финансијског плана сачинити прву пројекцију плана инвестиционих улагања, а коначан план тих улагања сачинити након израде и усвајања завршног рачуна за 2010. годину.

При изради прве пројекције овог Плана, такође, се мора водити рачуна о реалним изворима финансирања тих улагања. Планови инвестиција који нису засновани на реалним (у највећем

степену сигурним) изворима финансирања неће бити прихваћени. У складу са закључком Надзорног одбора ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, приоритетно планирати следећа инвестициона улагања:

-Биолошке инвестиције (шумско-узгојни радови). Вриједност ових улагања у табели 9. преноси се из табеле 1.3.;

-Израда шумскопривредних основа

Законом је регулисано да „Агенција за шуме врши стручно – техничке послове који се односе на израду шумскопривредних основа“ (члан 31. став 4 Закона).

- Пројектовање, реконструкција и градња шумских камионских путева

Поштовање законских одредби у инвестирању и поштовање законских одредби о јавним набавкама је обавезно.

9. План образовања и стручног усавршавања

У табели 10. планирају се активности и трошкови образовања и стручног усавршавања ученика, студената и стално запослених радника у циљу унапређења газдовања шумама и укупног пословања организационих дијелова и Предузећа у цјелини.

План образовања и стручног усавршавања треба да произилази из потреба Јавног предузећа за одговарајућим кадровима, изражених интереса радника за усавршавањем у струци и из захтјева организације и технологије рада за стручним образовањем и усавршавањем, а у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању радника.

Облици сручног образовања и усавршавања радника и других лица су садржани у члану 7. Правилника о стручном образовању и усавршавању радника.

Трошкови образовања и стручног усавршавања из ове табеле сврставају се у Нематеријалне трошкове у табели 8. Ови трошкови по организационим дијеловима Предузећа (осим Дирекције) могу износити највише 0,30 % од планираног пословног прихода.

10. Остали планови

Саставни дио Производно-финансијског плана овог Предузећа за 2011. годину су и:

- План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра Бања Лука (организациони дио овог Предузећа) чији је основни задатак израда шумскопривредних основа за државне и приватне шуме, израда елабората за проглашење заштитних шума и шума са посебном намјеном, пројекте за шумске комуникације и израде дугорочних програма газдовања подручјем крша.

- План пословања Дирекције Јавног предузећа;

-План набавки-Организациони дијелови Предузећа, у складу са Законом о јавним предузећима, Законом о јавним набавкама, Смјерницама и Упутством о набавкама, те Правилником о набавкама роба и услуга, обавезни су направити појединачне планове набавки (основна средства, ситан инвентар, резервни дијелови, ауто-гуме, заштитна средства, потрошни канцеларијски материјал, рекламни материјал, ХТЗ опрема, све врсте услуга и др.). Планови набавки треба да буду усклађени са планираним трошковима (табела 8.) и Првом пројекцијом плана инвестиционих улагања.

- План радова у приватним шумама заснива се на ШПО за те шуме и пројектима за извођење. За шуме у приватној својини израђују се извођачки пројекти само за шумскоузгојне радове. Ови пројекти у свом саставу садрже све радове по обиму, мјесту и времену, као и бруто дозначеној дрвној маси, а израђује их Јавно предузеће шумарства (ЗОШ,члан 25). Шумска газдинства која немају важећу ШПО годишње планове радиће на основу досадашњих просјека сјече у приватним шумама и стварног стања приватних шума једног подручја. За годишње планове у приватним шумама који су рађени на основу неважећих ШПО, шумска газдинства ће тражити сагласност Ресорног министарства. Она шумска газдинства која из било којих разлога до сада немају склопљене уговоре о вршењу стручних послова у приватним шумама са подручним општинама морају исте одмах потписати;

- Годишњи планови газдовања ловиштима (додијељеним на газдовање шумским газдинствима) којима се морају планирати радови предвиђени ловним основама;
- Планови (за свако ШГ-о) шумских одјељења, по господарским јединицама, у складу са сјекоредом, за дознаку стабала за сјечу и израду извођачких пројеката у току 2010/11. године чија ће се реализација (извођење радова) планирати за 2012. годину (Табела 11.) и
- Програми радова на утврђивању граница шума и шумског земљишта у државној својини и укњижавања државних шума и шумског земљишта у оквиру граница ШПП-а у катастар некретнина.

11. Остале активности

У 2011. години планиран је наставак активности везаних за усклађивање општих аката са Законом о шумама.

Б. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Производно-финансијски план садржи:

1. План сјеменско-расадничке производње и план шумскоузгојних радова.
2. План заштите шума и шумског земљишта.
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената.
4. План реализације шумских дрвних сортимената.
5. План укупне реализације.
6. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра.
7. План радне снаге.
8. План образовања и стручног усавршавања.
9. План сертификације шума
10. План сарадње ЈП "Шуме Републике Српске" ад Соколац и Шумарског и Економског факултета Универзитета у Бањој Луци.
11. План формирања и расподеле укупног прихода.
12. План расхода.
13. Прва пројекција плана инвестиционих улагања.

1. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац сјеменско расадничку производњу извршава преко „Центара за сјеменско-расадничку производњу“ Добој и преко два џепна расадника у ШГ „Лисина“ Мркоњић Град и ШГ „Дрина“ Сребреница. „Центар за сјеменско-расадничку производњу“ Добој формиран је са идејом да буде задужен за очување генофонда шума Републике Српске и његово одрживо кориштење за производњу квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције шума ће убудуће бити увелико олакшано, јер је Пројекат изградње и пуштање у рад Сјеменског центра у расаднику „Станови“ Добој приведено крају. Тиме ће ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац бити активно укључене у токове савременог шумарства.

Приоритет у пословању у току 2011.год. јесте даљи развој и кориштење осталих ресурса на нивоу ЈПШ „Шуме Републике Српске“, а носилац активности на едукацији, образовању, обуци кадрова, ускладиштењу, доради и паковању љековитог биља, гљива и воћкарица је „Центар за сјеменско-расадничку производњу“ Добој.

План производње садног материјала у 2011.год. је 11.359.550 комада садница.

Слиједи структура производње садног материјала за 2011.год.:

Ред. бр.	ВРСТА САДНОГ МАТЕРИЈАЛА	КОЛИЧИНА	УЧЕШЋЕ
1.	ЧЕТИНАРИ	9.771.600	86,0%
2.	ЛИШЋАРИ	1.225.250	10,8%
3.	ВОЋКАРИЦЕ	107.600	0,9%
УКУПНО ШУМСКИ САДНИ МАТЕРИЈАЛ		11.104.250	97,7%
4.	СЈЕМЕНИШТЕ	65.000	0,6%
5.	ОЖИЛИШТЕ	45.000	0,4%
6.	ПИКИРИШТЕ	101.000	0,9%
7.	РАСТИЛИШТЕ	44.100	0,4%
УКУПНО ХОРТИКУЛТУРНИ САДНИ МАТЕРИЈАЛ		255.100	2,3%
СВЕУКУПНО САДНИ МАТЕРИЈАЛ		11.359.550	100%

Реализација садног материјала у току 2011.год. предвиђена је у количини од 4.041.390 комада садница.

План реализације садног материјала по методи производње је следећи (количине су у хиљадама):

Ред. бр.	ВРСТА САДНОГ МАТЕРИЈАЛА	класично		конт/нис		Укупно	
1	ЧЕТИНАРИ	2 252	56%	1 180	29%	3 430	85%
2	ЛИШЋАРИ	567	14%			567	14%
3	ВОЋКАРИЦЕ	29	1%			29	1%
Σ ШУМСКИ САДНИ МАТЕРИЈАЛ		2 848	71	1 180	29	4 028	100
4	СЈЕМЕНИШТЕ	2,5				2,5	
5	ОЖИЛИШТЕ						
6	ПИКИРИШТЕ	1,3		1,3		2,6	
7	РАСТИЛИШТЕ	6,1		1,9		8	
Σ ХОРТИКУЛТУРНИ САДНИ МАТЕРИЈАЛ		10	0%	3	0%	13	0%
СВЕУКУПНО САДНИ МАТЕРИЈАЛ		2 858	71	1 183	29	4 041	100

Из претходне табеле произилази да ће у 2011.год. бити реализовано 2.858.190 ком или 70,7% садница произведених класичним методом, као и 1.183.200 ком или 29,3% садница произведених контејнерским или нисула системом.

У 2011.год. предвиђен је плантажни узгој камилице на површини од 12 ха са којих се очекује принос од 6.000 kg у вриједности од 25.000,00 KM. За потребе ове производње предвиђена је набавка опреме за бербу, дораду и паковање. Такође, планирана је и сјетва пшенице на површини од 13 хектара, те принос од 45.500 kg вриједности 20.000,00 KM.

У области генофонда и сјеменарства наставиће се израда Пројеката генетске мелиорације и уређења сјеменских објеката, што ће допринијети очувању и развоју генофонда, као и његовом правилном кориштењу. Узимајући у обзир да се тренутно осјећа потреба за знатним количинама квалитетног садног материјала лишћарских врста дрвећа, активности на регистрацији нових сјеменских објеката треба усмјерити на издвајање сјеменских објеката лишћара, у првом реду племенитих, као и шумских воћкарица (најчешће у виду групе или појединачних стабала).

Подизање сјеменског центра у Добоју представља корак према савременом и развијеном шумарству Европске уније, као и основу на коју се могу надограђивати модерни системи и технологије осталих области савременог шумарства.

У 2011. години, осим производње квалитетног сјемена (шумског и хортикултурног) као приоритетног задатка, највећи дио опреме сјеменског центра биће употребљен за прераду шумских плодова, печурака и љековитог биља.

На основу стручне контроле и здравственог прегледа сјеменских објеката проводиће се политика мјера газдовања и управљања. У складу са процјеном урода биће сакупљено сјеме из признатих и регистрованих сјеменских објеката. У складу са пословном политиком ЈПШ "Шуме РС" и стратегијом ресорног Министарства, донесен је Закон о шумском репродуктивном материјалу који је у складу са стандардима Европске уније.

Планирани шумско-узгојни радови у оквиру просте репродукције законска су обавеза и морају се у цијелости извршити. Уколико се деси да се у неким шумско-привредним подручјима планиране површине за пошумљавање садњом садница не могу обезбиједити у оквиру високих шума са природном обновом (природне плешине или скупине на којима је извршена гола сјеча), у таквим случајевима потребно је сагледати да ли су планови у важећим ШПО реални. Уколико се на бази детаљне анализе установи да је потребна израда анекса ШПО, захтјев се упућује ресорном Министарству.

Шумско-узгојни радови планирани у оквиру проширене репродукције шума извршаваће се у складу са степеном обезбјеђених финансијских средстава из накнаде за унапређење општекорисних функција шума (обезбјеђених по основу члана 91. Закона о шумама) и осталих извора финансирања (донације, остварена добит у пословању шумских газдинстава, неутрошена средства просте репродукције) као и од обима извршених експлоатационих радова у високим деградираним и изданачким шумама. Шумска газдинства, која су у претходном периоду извршила голе сјече на одређеним површинама у поменуте двије категорије шума ће извршити пошумљавање тих површина одговарајућом врстом садница, а потом одржавати и његовати те културе без обзира у ком степену су обезбиједила финансијска средства из накнаде за унапређење општекорисних функција шума. То се исто односи и на површине голети.

Сва шумска газдинства ће вршити комисијски колаудацију (технички пријем) извршених радова на пошумљавању (садњом садница, односно сјетвом сјемена) након двије и пет година од извршених радова. На основу записника о колаудацији тих радова установиће се да ли је потребно вршити попуњавање тих површина.

Са становишта биодиверзитета потребно је водити рачуна о очувању мјешовитости врста, а у оним шумским комплексима гдје је она нарушена потребно је вјештачком обновом тежити да се она поново успостави. Ту се првенствено мисли на чисте четинарске састојине у које треба пошумљавањем уносити лишћаре (идеалан однос заступљености врста би требао бити 70:30 у корист четинара), како би се сачувала производна способност земљишта.

Из следеће табеле може се видјети да је планирано повећање шумско- узгојних радова за 25 % (посматрано вриједносно) у односу на оцјену извршења у 2010. години. Радови у оквиру просте репродукције шума су планирани у 2011. у приближно истом нивоу као што су и остварени у 2010. години, док се значајније повећање односи на радове у проширеној репродукцији (65% вриједносно).

Шумскоузгојни радови

Р.Б.	Фаза рада	Јед. мјере	Планирано 2010.			Оцјена остварења 2010.			Планирано 2011.			оцјена 2010 / план 2010 (индекс)			план 2011 / оцјена 2010 (индекс)		
			Проста р.шума	Прош. р.шума	Укупно	Проста р.шума	Прош. р.шума	Укупно	Проста р.шума	Прош. р.шума	Укупно	Проста р.шума	Прош. р.шума	Укупно	Проста р.шума	Прош. р.шума	Укупно
1	Припрема земљишта за природно подмлађивање	ha	1 987		1 987	1 722		1 722	1 647		1 647	87		87	96		96
2	Пошумљавање	ha	407	1 068	1 475	372	585	957	257	769	1 026	91	55	65	69	131	107
3	Попуњавање култура насталих садњом и сјетвом	ha	156	254	409	111	152	264	61	242	303	72	60	64	55	159	115
4	Прашење и окопавање	ha	143	242	385	105	179	284	144	275	418	73	74	74	136	154	147
5	Чишћење од корова и непожељних врста	ha	1 108	1 272	2 380	763	787	1 551	872	1 122	1 993	69	62	65	114	142	129
6	Прореди у културама	ha	2 291	49	2 340	1 404	51	1 455	1 529	65	1 594	61	104	62	109	127	110
7	Њега природног подмлатка	ha	5 397		5 397	3 032		3 032	5 577		5 577	56		56	184		184
8	Мелиорација изданачких шума	ha		3 971	3 971		2 842	2 842		2 489	2 489		72	72		88	88
9	Планирана количина садница (у хиљадама)	kom	1 261	3 026	4 286	1 059	1 759	2 818	776	2 285	3 061	84	58	66	73	130	109
10	Вриједност радова (у хиљадама)	KM	5 348	5 619	10 967	4 484	2 970	7 455	4 404	4 903	9 307	84	53	68	98	165	125

2. Заштита шума и шумског земљишта

Значај чувања и заштите шума и шумског земљишта није потребно посебно истицати. Поред привредног и економског значаја, далеко је већи значај који шуме пружају кроз своје општекорисне функције, а које се огледају у утицају шума на остваривање повољног режима вода, спречавање ерозије земљишта, повећање квалитета питке воде, производњу кисеоника, стварање повољних услова за туризам, рекреацију и друге користи.

Због тога послови на заштити шума од бесправних сјеча и бесправног заузимања шума и шумског земљишта, од пожара, биљних болести, штетних инсеката и од штетног дјеловања дивљачи и стоке, заслужују посебну пажњу и траже сталну мобилност и одговорност у њиховом извршавању.

Послови, мјере, задаци и активности на заштити шума за 2011. годину планирани су у складу са стварним стањем на терену и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" који обухвата:

- **Заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта),**

- **Заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из претходне године), као и израду Плана заштите од пожара (шумска газдинства која то нису урадила),**

- **Заштиту шума од штетног дјеловања инсеката (поткорњака и губара) и гљива и биљних болести,**

- **Заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи.**

У наредној 2011. години, у циљу подизања нивоа заштите шума од човјека планирано је следеће:

- посветити пуну пажњу реализацији Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије,

- константна едукација лугарског особља, те подизање нивоа свијести свих запослених о потреби заштите шума,

- преко државних органа издејствовати ажурнији рад судских институција, јер је нерјешавање пријава за шумску штету један од главних разлога појаве бесправних сјеча,

- у наредном периоду потребно је извршити разграничење између државних и приватних шума гдје то до сада није урађено, а тамо гдје су гранични знаци уништени извршити њихово обнављање,

- очекујемо да ће се у наредном периоду остварити боља сарадња са органима МУП-а и истражним органима, како би у потпуности била прекинута пракса подношења пријава на "нн" починиоца,

- информације са терена о појави градације било ког инсекта, а нарочито губара, морају бити благовремене, јер је потребно у што краћем року дјеловати на сузбијању механичким и хемијским средствима због његове велике градационе способности,

- интензивирати рад већ формираног Оперативног тима за заштиту шума, чији је задатак да врши континуирану координацију на нивоу Предузећа са сличним тимовима формираним у шумским газдинствима.

За успјешније обављање послова заштите шума од бесправних сјеча и крађа шумских дрвних сортимената веома су значајне Измјене и допуне Закона о прекршајима Републике Српске (Сл. гласник РС- 29/10 од 09.04.2010. године), којима је враћен легитимитет чуварској служби Предузећа да подноси прекршајне пријаве за бесправну сјечу и крађу, што је досад било искључиво право инспекцијских органа.

С обзиром да су шуме четинара у Републици Српској у последњих неколико година ипак најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара) и да прикупљени подаци у току 2010. године о њиховом бројном стању и нанесеним штетама показују да је њихово бројно стање још увијек у проценту изнад уобичајеног (толерантног), ако овоме додамо велики број сњеголома и

сњегоизвала који су готово неминовни у зимском периоду, то нам у наредном планском периоду намеће потребу за досљедним поштивањем прописаних мјера заштите шума, што се посебно односи на:

- Потпуну сјечу, израду и реализацију случајних ужитака, како у високим шумама тако исто и у шумским културама;
- Успостављање шумског реда у току сјече и израде шумских дрвних сортимената у цјелости ће се проводити у складу са одредбама Правилника о шумском реду;
- Правовремено постављање клопки са феромонским препаратима за сипце четинара, са савјесним и одговорним њиховим одржавањем, редовним праћењем и евидентирањем броја уловљених инсеката, те постављањем ловних и контролних стабала, уз обавезу редовног обавјештавања надлежне службе у Дирекцији Јавног предузећа.

У сегменту заштите шума од инсеката и биљних болести планирање на дужи период је врло тешко, јер појава ових штетних фактора зависи од низа непредвидивих околности.

И поред тога неопходно је пословање у шумарству проводити тако да би ризик од појаве биљних болести и штетних инсеката у градацији био што мањи. У том смислу Предузеће ће се стриктно придржавати Правилника о шумском реду и других нормативних аката који регулишу ову област.

Према плану за 2011. годину, на заштиту шума у Јавном предузећу шумарства "Шуме Републике Српске" треба да се утроши укупно 10.461.082 КМ. По структури тај износ чине следећи трошкови:

Чување шума (чуварска служба)	8 821 992 КМ
Заштита шума и објеката од пожара	312 856 КМ
Заштита шума од инсеката	197 377 КМ
Заштита шума од биљних болести	62 415 КМ
Заштита дивљачи и ловних објеката	872 317 КМ
Заштита шума од елементарних непогода	171 213 КМ
Остали видови заштите	55 036 КМ
Укупно	10 493 206 КМ

Оно што треба истаћи је да је најтеже заштитити шуму од пожара. У овом случају су врло битне превентивне мјере, будност чуварских служби, као и едукација становништва. Имајући у виду узроке и штете које проузрокују пожари у току овог планског периода примијениће се адекватне превентивне мјере и активности на спречавању пожара.

Према Програму мјера и активности на заштити шума при изради Оперативног плана заштите од пожара и гашења истих, у овом периоду планира се следеће:

- Едукација становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко локалних медија (радио станице, новине и слично);
- На видна мјеста покрај путева, на ивицама шума истицање табли са натписима забране ложења ватре и заштите шума од пожара;
- У временским периодима критичним за појаву пожара (рано, топло и сушно прољеће, топло и сушно љето) обезбједиће се осматрачка служба чији припадници морају да врше непрекидно осматрање са доминантних кота. Истовремено, у сједишту шумског газдинства у нерадне дане и послје радног времена обезбједиће се дежурство ради благовременог пријема обавјештавања о појави пожара и организације брзе интервенције на његовом гашењу;
- Осматрачи ће се опремити одговарајућим средством везе (радио станица, мобилни телефон) те двогледом;
- У свим шумским газдинствима формираће се (са тачно назначеним именима и презименима лица) интервентна противпожарна јединица (од најмање тридесет припадника) за гашење пожара хитно по његовом откривању. Иста ће се квалитетно опремити противпожарном опремом и одговарајућим возилом како би била у могућности да ефикасно и у цјелини обавља постављени

задатак. Интервентна јединица ће се формирати од радника у сталном радном односу у газдинству, а у случајевима када шумска газдинства не располажу довољним бројем радника у сталном радном односу, иста ће се попуњити пријемом радника по уговору о дјелу на те послове. Сви припадници те јединице морају претходно завршити обуку у гашењу пожара;

- На посебно угроженим мјестима (излетишта, објекти) обезбиједиће се постављање буреади са водом или пијеском;

- У сарадњи са противпожарним инспекторима МУП-а (у станицама јавне безбједности) спријечиће се спаљивање на отвореном простору отпада на постројењима за примарну прераду дрвета (приватне пилане);

- У сарадњи са припадницима станица јавне безбједности додатно ће се ангажовати на откривању изазивача шумских пожара и подношењу пријава против истих надлежним органима правосуђа и МУП-а.

На нивоу Предузећа за плански период планирана су финансијска средства за подмирење трошкова просвјештавања (едукација) становништва о провођењу превентивних мјера на спречавању појава шумских пожара. То просвјештавање ће се реализовати у сарадњи са радио и ТВ станицама и то у раним прољећним и најтоплијим љетним данима када је опасност од појаве тих пожара најизраженија.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

Висина планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената одређена је Смјерницама за израду Производно-финансијског плана ЈПШ "Шуме Републике Српске" за плански период до висине просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи (појединачно за сваку категорију шума).

У току реализације плана шумска газдинства не смију вршити прекорачење планираног годишњег обима сјечиве дрвне масе, нити одступати од планираних одјељења за које су урађени Изведбени пројекти и у којима је предвиђена реализација планираног обима сјече. Само у изузетним случајевима и ако за то постоје оправдани разлози за таква одступања, шумска газдинства су дужна правовремено поднијети захтјев Управи Предузећа уз детаљно образложење.

Подлогу за израду Плана сјече и производње шумских дрвних сортимената чине: шумско-привредне основе, утврђени обим сјечиве дрвне масе у Смјерницама за израду Производно-финансијског плана за планску годину, пројекти за извођење радова у шумарству за планиране шумске одјеле који су израђени на основу усвојене методике за израду пројеката, користећи Јединствене норме радова у шумарству и калкулације цијена коштања радног дана, средства рада и остала потребна документација.

У току извођења радова на реализацији планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за плански период, сва шумска газдинства ће у потпуности проводити Мјере на унапређењу квалитета и евиденција производње, које садрже следеће:

1. Након израде и доношења шумско-привредне основе, газдинства ће донијети годишње планове сјеча по одјелима (сјекоред) за наредни уређајни период.

2. У Производно-финансијском плану пословања годишњи и трогодишњи план сјече урадити по привредним јединицама, шумским управама, радним јединицама и одјелима.

3. Дознака стабала и израда извођачких пројеката за одјеле у којима ће се радови изводити у наредној години, извршиће се у потпуности у текућој години до израде Производно-финансијског плана пословања за следећу годину. Извођачки пројекти израђиваће се по усвојеној Методици за израду тих пројеката у Предузећу у програму јединственог информационог система Предузећа.

4. У извођачким пројектима обавезно ће се планирати метод израде шумских дрвних сортимената.

5. Обавезно је обројчавање шумских дрвних сортимената без обзира на врсту сјече (редовна сјеча, сјеча случајних ужитака). Шумски дрвни сортименти када се израде, приме и искласирају, обројчавају се у складу са Правилником о обројчавању плочицама ШДС .

6. Обавезно ангажовање стручних радника на пословима размјерања, кројења и класирања шумских дрвних сортимената од стране шумских газдинстава у току извођења радова на искориштавању шума.

7. У циљу остваривања реално могуће квалитетне структуре шумских дрвних сортимената и њихове просјечне продајне цијене, обавезно ће се вршити класирање у шуми код пања и евидентирање квалитетне структуре трупаца у премјерне књиге приликом пријема учинка од сјекача.

8. Обавезна је примјена свих Правилника који регулишу ову област, као и одредби шумско-привредних основа и извођачких пројеката. Водити евиденције свих радова у производњи шумских дрвних сортимената по фазама рада у обрасце предвиђене правилницима и обрасце урађене од стране Дирекције Јавног предузећа, евиденције које су саставни дио шумско-привредне основе, а по упутствима приложеним уз те обрасце.

Лице које класира шумске дрвне сортименте у шуми код пања и које врши пријем учинка од сјекача, не може у истом одјелу вршити реализацију (отпрему) шумских дрвних сортимената.

9. Редовне и ванредне пописе шумских дрвних сортимената у оквиру шумско-привредног подручја, шумска газдинства ће вршити уз организацију и надзор Централне пописне комисије коју ће именовати директор Предузећа. Елаборат (извјештај) о извршеном попису, Централна комисија доставља на разматрање Надзорном одбору Предузећа.

Стручна лица која врше дознаку стабала за сјечу дужна су са становишта обезбјеђивања континуитета продукције дрвне масе строго водити рачуна да буду заступљени сви стручни параметри приликом одабира стабала за сјечу, а у складу са одређеним техничким циљем датим по ШПО.

У току сјече и израде, сва дозначена стабла ће се посјећи и израдити.

Задужена лица за реализацију извођачког пројекта морају строго водити рачуна о: провођењу закљученог уговора са извођачем радова, о времену почетка и завршетка радова у одјељењу, динамици сјече и привлачења, употреби тракторских влака, успостављању шумског реда и др. За свако непоштовање уговора лице задужено за реализацију извођачког пројекта мора писменим путем упозорити извођаче радова и дати му одређени временски рок за превазилажење настале ситуације. У случају да се недостаци не отклоне обавијестити одговорно лице да се уговор прекине и извођач радова стави на црну листу, те о насталом проблему одмах обавијестити Управу Предузећа. По завршеном извођењу радова врши се технички пријем. Технички пријем радова на искориштавању шума врши се одвојено од техничких пријема шумско-узгојних и заштитних радова. Комисију за технички пријем радова чине лица одговарајуће стручне спреме са најмање 3 године радног искуства на одговарајућим пословима. Код пријема радова на искориштавању шума комисија утврђује и записнички констатује да ли су начињене штете на земљишту, подмлатку и стаблима која остају у састојини. На основу података из записника о техничком пријему радова, лица са посебним овлаштењима код уговорног органа оцјењују да ли постоји основаност за обрачун накнада за начињене штете, и оцјењују рад стручних лица задужених за надзор и контролу над извођењем тих радова.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2011. годину по организационим дијеловима и за Предузеће укупно, са освртом на оцјену остварења за 2010. годину, дат је у следећој табели :

Производња шумских дрвних сортимената по врстама и шумским газдинствима

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцјена остварења 2010.	планирано у 2011.									Индекс план / оцјена остварења
			Трупци			ТТ стубови	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огривно дрво	Укупно	
			Ф	Л	за резање							
<i>m3</i>												
"Бања Лука"	четинари	6 101	5	9	3 099		943		1 488		5 544	91
	лишћари	87 899	581	1 246	26 302		1 716		58 413		88 258	100
	укупно	94 000	586	1 255	29 401	0	2 659	0	1 488	58 413	93 802	100
"Оштрељ-Дринић"	четинари	44 926	385		56 500	1 920	6 146	375	11 396		76 722	171
	лишћари	35 507	438	929	17 888				13 973	25 371	58 599	165
	укупно	80 433	823	929	74 388	1 920	6 146	375	25 369	25 371	135 320	168
"Панос"	четинари	22 388			20 201	905	2 466	112	3 601		27 285	122
	лишћари	15 830	22	51	6 011				3 710	10 016	19 810	125
	укупно	38 218	22	51	26 212	905	2 466	112	7 311	10 016	47 095	123
"Бирач"	четинари	6 666			6 525	219	1 732		2 191		10 667	160
	лишћари	57 144	640	1 430	30 543				17 138	40 173	89 924	157
	укупно	63 810	640	1 430	37 068	219	1 732	0	19 329	40 173	100 591	158
"Градишка"	четинари	1 015	15		3 218	23	206		959		4 421	436
	лишћари	142 282	598	2 060	42 149					97 114	141 921	100
	укупно	143 297	613	2 060	45 367	23	206	0	959	97 114	146 342	102
"Добој"	четинари	8 925	65		7 670	1 531	3 906	380	3 387		16 939	190
	лишћари	32 724	158	325	7 454		88		7 534	27 836	43 396	133
	укупно	41 649	223	325	15 124	1 531	3 994	380	10 921	27 836	60 335	145
"Зеленгора"	четинари	18 000	127		13 730	172	725		3 014		17 768	99
	лишћари	35 800	237	589	10 509				6 405	16 003	33 743	94
	укупно	53 800	364	589	24 239	172	725	0	9 419	16 003	51 511	96
"Чемерница"	четинари	27 300	186		21 892	611	2 572	156	4 164		29 581	108
	лишћари	17 456	121	272	4 770				3 205	7 432	15 800	91
	укупно	44 756	307	272	26 662	611	2 572	156	7 369	7 432	45 381	101
"Врбања"	четинари	18 210			15 366		2 063		3 444		20 873	115
	лишћари	74 272	858	1 917	22 260					42 992	68 027	92
	укупно	92 482	858	1 917	37 626	0	2 063	0	3 444	42 992	88 900	96
"Мајевица"	четинари	10			20						20	200
	лишћари	9 677	19	107	3 973		6			10 071	14 176	146
	укупно	9 687	19	107	3 993	0	6	0	0	10 071	14 196	147
"Лисина"	четинари	21 050	91		14 864		1 056		5 133		21 144	100
	лишћари	35 320		215	11 826					22 027	34 068	96
	укупно	56 370	91	215	26 690	0	1 056	0	5 133	22 027	55 212	98
"Ботин"	четинари	10 532	19		9 932	90	2 808	22	11 929		24 800	235
	лишћари	13 374	13	24	1 845				1 741	6 900	10 523	79
	укупно	23 906	32	24	11 777	90	2 808	22	13 670	6 900	35 323	148

"Јахорина"	четинари	40 170	338		24 503	1 452	3 503	582	5 832		36 210	90
	лишћари	33 309	117	260	8 415				9 203	17 782	35 777	107
	укупно	73 479	455	260	32 918	1 452	3 503	582	15 035	17 782	71 987	98
"Приједор"	четинари	6 248			4 464	5	430		1 207		6 106	98
	лишћари	123 925	389	825	40 028		639		32 850	50 256	124 987	101
	укупно	130 173	389	825	44 493	5	1 069	0	34 057	50 256	131 093	101
"Рибник"	четинари	61 281	662		45 605	1 340	5 718	252	7 658		61 235	100
	лишћари	64 270	510	1 137	18 762				12 948	26 948	60 305	94
	укупно	125 551	1 172	1 137	64 367	1 340	5 718	252	20 606	26 948	121 540	97
"Сјемећ"	четинари	62 000	396		43 000	783	3 442		8 475		56 096	90
	лишћари	16 819	33	67	3 646				3 237	14 833	21 816	130
	укупно	78 819	429	67	46 646	783	3 442	0	11 712	14 833	77 912	99
"Романија"	четинари	92 277	445		53 225	1 444	8 189	530	13 452		77 285	84
	лишћари	10 030	70	153	2 767				1 988	8 628	13 606	136
	укупно	102 307	515	153	55 992	1 444	8 189	530	15 440	8 628	90 891	89
"Дрина"	четинари	810			2 528		985		613		4 126	509
	лишћари	59 846	151	534	26 399				5 761	24 660	57 505	96
	укупно	60 656	151	534	28 927	0	985	0	6 374	24 660	61 631	102
"Маглић"	четинари	36 622	266	0	46 457		4 330		6 231		57 284	156
	лишћари	21 484	199	423	9 853					16 783	27 258	127
	укупно	58 106	465	423	56 310	0	4 330	0	6 231	16 783	84 542	145
"Борја"	четинари	17 230			10 668	640	2 890		3 975		18 173	105
	лишћари	85 907	395	606	29 663		107		19 053	40 373	90 197	105
	укупно	103 137	395	606	40 331	640	2 997	0	23 028	40 373	108 370	105
"Височник"	четинари	66 034	680		59 898	680	2 337		16 067		79 662	121
	лишћари	12 731		89	3 592					8 800	12 481	98
	укупно	78 765	680	89	63 490	680	2 337	0	16 067	8 800	92 143	117
"Вучевица"	четинари	25 838	111		26 751	926	2 091	88	4 866		34 833	135
	лишћари	8 862	214		5 331				2 798	12 466	20 809	235
	укупно	34 700	325	0	32 082	926	2 091	88	7 664	12 466	55 642	160
"Горица"	четинари	75 233	131		48 728	1 503	7 221		17 154		74 737	99
	лишћари	33 141	138	207	7 260				7 493	19 129	34 227	103
	укупно	108 374	269	207	55 988	1 503	7 221	0	24 647	19 129	108 964	101
ЦГК	четинари											
	лишћари	543								850	850	157
	укупно	543	0	0	0	0	0	0	0	850	850	157
Укупно	четинари	668 866	3 922	9	538 844	14 244	65 759	2 497	136 235	0	761 510	114
	лишћари	1 028 152	5 901	13 466	341 247	0	2 556	0	149 037	605 856	1 118 063	109
	укупно	1 697 018	9 823	13 475	880 091	14 244	68 315	2 497	285 272	605 856	1 879 572	111

4. План реализације шумских дрвних сортимената

План реализације шумских дрвних сортимената је производ укупних планираних количина по сортиментима и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената.

Приликом реализације произведених количина шумских дрвних сортимената, мора се имати на уму следеће:

- обавезна је примјена једнообразног купопродајног уговора и услова у њему,
- продаја вриједнијих дрвних сортимената (трупаца) путем лицитације је обавезна у количини до 25 % укупно реализоване количине трупаца, а у складу са одлуком Надзорног одбора,
- забрањена је продаја шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених шдс сеоском становништву (огрев, ситно техничко, ограничена количина трупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката на селу). Ово ће бити регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.
- забрањена је компензација услуга за изведене радове са нашим робама,
- рад са непословним купцима и извођачима који не извршавају уредно радове, односно субјектима са "црне листе" је забрањен,
- пласману мање вриједних сортимената (рудно, целулозно и огревно дрво) мора се посветити изузетна пажња на свим нивоима, изналажењем добрих купаца и везивањем продаје квалитетних сортимената дијелом куповине и ових сортимената гдје је год то могуће,
- квалитет и солвентност купца је основ при одабиру пословног партнера.

Из следеће табеле може се видјети да је у наредној години планирано повећање физичког обима реализације шумских дрвних сортимената за 11 % у односу на очекивано извршење у 2010. години.

Реализација шумских дрвних сортимената

Рб	Сортимент		оцена остварења 2010.					план 2011.					Индекс план/оцена			
			ЈПШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ"					ЈПШ "ШУМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ"					Количина	Вриједн.		
			Количина м³	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структура	Процент обловине	Количина м³	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структура	Процент обловине				
1	ЧЕТИНАРИ	Трупци	за фурнир	2 179	211,66	461 307		0,45	3 922	212,00	831 487		0,72	180	180	
2			за љуштење	663	169,54	112 475		0,14	9	173,00	1 557		0,00	1	1	
3		за резање	I кв. класе	151 841	138,25	20 991 414		31,52	162 676	140,00	22 774 664		29,86	107	108	
4			II кв. класе	165 701	115,46	19 131 184		34,40	250 106	117,00	29 262 446		45,91	151	153	
5			III кв. класе	161 299	96,55	15 572 758		33,49	128 014	98,00	12 545 346		23,50	79	81	
6		Укупно	481 684	116,82	56 269 138	71,56	100,00	544 727	120,09	65 415 500	71,81	100,00	113	116		
7		ТТ стубови	5 164	141,99	733 240		0,77	14 307	142,14	2 033 620		1,89	277	277		
8		Рудно дрво	37 468	71,90	2 694 043		5,57	64 706	72,00	4 658 842		8,53	173	173		
9		Остала обловина	529	44,00	23 276		0,08	2 285	44,00	100 549		0,30	432	432		
10		Целулозно дрво	148 316	42,22	6 262 281		22,03	132 553	41,69	5 526 405		17,47	89	88		
11		Свеукупно:	673 162	98,02	65 981 978	100,00		758 579	102,47	77 734 917	100,00		113	118		
12	ЛИШЋАРИ	Трупци букве	за фурнир	1 594	381,51	607 954		0,51	5 621	382,00	2 147 304		1,72	353	353	
13			за љуштење	5 652	271,41	1 534 169		1,82	12 599	272,00	3 426 925		3,85	223	223	
14			за резање	I кв. класе	98 790	116,41	11 499 852		31,80	72 610	117,00	8 495 336		22,21	73	74
15				II кв. класе	98 452	89,40	8 801 592		31,69	101 654	90,00	9 148 903		31,09	103	104
16				III кв. класе	106 148	67,59	7 174 520		34,17	134 503	68,00	9 146 221		41,13	127	127
17			Укупно	310 636	95,35	29 618 087	33,64	100,00	326 988	98,98	32 364 689	32,57	100,00	105	109	
18		Трупци храста	за фурнир	F1	210	453,00	95 130		0,82	172	453,00	78 043		0,69	82	82
19				F2	525	371,72	194 991		2,05	654	372,00	243 407		2,63	125	125
20			за резање	I кв. класе	5 303	211,14	1 119 760		20,72	4 832	212,00	1 024 453		19,41	91	91
21				II кв. класе	7 703	146,31	1 127 009		30,09	7 354	147,00	1 081 101		29,54	95	96
22				III кв. класе	11 855	118,33	1 402 853		46,32	11 887	119,00	1 414 571		47,74	100	101
23		Укупно	25 596	153,92	3 939 743	2,77	100,00	24 901	154,28	3 841 575	2,48	100,00	97	98		
24		Трупци племенитих	2 183	195,81	427 461		0,24	4 343	194,73	845 770		0,43	199	198		
25		Трупци осталих	3 042	79,96	243 220		0,33	4 278	73,32	313 663		0,43	141	129		
26		Рудно дрво	1 826	56,00	102 257		0,20	2 326	56,00	130 284		0,23	127	127		
27		Остала обловина	141	114,98	16 212		0,02					0,00	0	0		
28		Целулозно дрво	130 080	57,17	7 436 640		14,09	146 350	55,60	8 136 604		14,58	113	109		
29		Огријев	449 778	51,33	23 086 585		48,72	494 858	51,43	25 452 860		49,29	110	110		
30		Свеукупно:	923 282	70,26	64 870 206	100,00		1 004 043	70,80	71 085 443	100,00		109	110		
31	ЛИШЋАРИ+ЧЕТИНАРИ		1 596 443	81,96	130 852 184	93,45		1 762 623	84,43	148 820 360	93,08		110	114		
32	Малопродаја		111 884	28,63	3 203 726	6,55		131 039	29,49	3 864 905	6,92		117	121		
33	СВЕУКУПНО		1 708 327	78,47	134 055 910	100,00		1 893 661	80,63	152 685 265	100,00		111	114		

5. План укупне реализације

Планирана укупна реализација (укупан приход по свим основама) износи 182.370.826 КМ и обухвата:

- Реализација од шдс.....	154.649.256 КМ
- Реализација по основу коришћ. намјенских средстава у складу са ЗОШ :	
• шумско-узгојних радова.....	9.307.021 КМ
• изградње и реконструкције путева.....	7.161.694 КМ
• остало у складу са Законом.....	3.158.555 КМ
- Реализација од расадничке производње.....	1.802.510 КМ
- Реализација од ловства.....	352.053 КМ
- Реализација од осталих шум. производа	117.500 КМ
- Реализација од шумских штета (наплата).....	122.000 КМ
- Реализација од услуга у приватним шумама.....	1.579.540 КМ
- Остали пословни приходи.....	3.807.820 КМ
- Финансијски приход.....	169.950 КМ
- Остали приходи.....	107.350 КМ
- Приход од усклађивања вриједности сталне имовине.....	5.580 КМ
- Приходи по основу пром. рач. пол. и исп. греш. ран. год.....	30.000 КМ

Реализација од шумских дрвних сортимената чини 85 % укупног прихода Предузећа и састоји се од реализације од продаје шдс на свим стовариштима и по свим видовима (шума пањ, међустовариште, централно стовариште и продаја путем лиценцијације). У табели на претходној страни приказана је планирана реализација шдс по цијенама из важећег Цјеновника, и она је већа за 2,47 КМ по јединици производа од остварене у 2010. години. Разлог овог повећања је боље планирана сортиментна структура у реализацији шумских дрвних сортимената у 2011. години. План реализације по основу ефеката продаје са централног стоваришта и ефеката продаје путем лиценцијације приказан је у табеларном дијелу Плана. Реализација шумскоузгојних радова и расадничке производње произилази из планираног обима извођења ових радове, те производње садница у планском периоду.

Структуру остале реализације чине: приходи од пословне дјелатности ИРПЦ-а Бања Лука и Центра за газдовање кршем Требиње, финансијски приходи, и остали приходи.

Међу природним ресурсима Републике Српске ловне површине заузимају значајан простор и имају специфичну улогу у интегралном газдовању шумама. Ловне површине у Републици Српској су 2 170 000 ха, што је 86 % укупне територије РС. ЈПШ "Шуме Републике Српске" газдује са 22 ловишта, на 598 000 ха ловних површина.

Осим ових ловишта, привремено су додијељена на управљање до 2012. године (рјешењима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде) следећа ловишта: Бардача, Бинач и Српско Горажде. Површина тих ловишта износи 37.120 ха, па је укупна површина, привремено, повећана на 634.778 ха.

То је еколошки здрав простор, кога насељава аутохтона дивљач овог поднебља, високе трофејне вриједности. У погледу успјешности газдовања ловиштем у оквиру ЈПШ "Шуме Републике Српске" постоји широк квалитативни распон, од оних који раде и који су доста урадили и ловство одмах схватили као интегрални дио своје дјелатности, до оних који су у ловству недовољно учинили. Такво стање у појединим случајевима је углавном производ објективних околности, али и субјективних фактора. Значајан корак напријед у газдовању ловиштима ЈПШ РС направљен је у већини привредних (6 ловишта површине 99 500 ха) и посебних ловишта (4 ловишта површине 29 124 ха), која у сваком погледу и требају бити узор доброг газдовања.

Планови газдовања за ловишта додијељена на газдовање појединим шумским газдинствима раде се за период 01.04. текуће до 31.03. наредне године, односно период биолошке, ловне године, па као такви, након одобрења од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, саставни су дио овог плана.

Садашње стање и ниво развијености ловства у ЈПШ "Шуме Републике Српске" одређују пословну оријентацију и мјере газдовања које ће се проводити на укупном простору од 634.778 ха.:

- У газдовању ловиштима и даље давати приоритет узгоју и заштити дивљачи са циљем постизања пуног господарског капацитета ловишта и коришћења реалног годишњег прираста.

- Стимулативним и другим мјерама стварати услове да дивљач у ловишту буде брига свих, посебно оперативно-техничког особља ЈПШ РС и локалних ловаца и њихових организација са којим треба успоставити и одржавати партнерске односе.

- Појачати ангажман медија у пропаганди ловства као ресурса еколошко-привредне категорије.

- Иако су међународне Конвенције потписане, отежано је њихово спровођење у пракси, па је потребно на свим нивоима, уз сарадњу са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и осталим надлежним Министарствима и научним установама инсистирати на њиховој реализацији.

Услов за појачан и успјешнији рад на осталим (споредним) шумским производима је кадровско јачање и одговорнији однос према свим пословима у шумским газдинствима и Предузећу у цјелини, израда примјерних упутстава, те обезбјеђење локација пратећих објеката (хладњача, магацина и др.) и тржишта.

Шумска газдинства која планирају приход од осталих шумских производа ће:

- задужити стручно лице за обављање ових послова, обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,

- придржавати се Правилника о начину искоришћавања осталих производа,

- приликом откупа придржавати се Правилника о губицима на роби,

- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,

- сва газдинства су дужна да на свом подручју изврше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима изврше наплату предвиђене таксе за кориштење истих.

На пословима предвиђеним на подручју крша трансформацијом Предузећа се газдује засебно. Газдује се на основу дугорочног Програма газдовања подручјем крша, који се доноси за период од десет година, и газдовање се углавном своди на кориштење општекорисних функција шума (ЗОШ. Члан 15). Предузеће води планске активности на пошумљавању крша, тако да је у оквиру ЦСРП- Добој оформљен расадник Ластва у Требињу са циљем да се у њему производи садни материјал медитеранских врста који ће се потом користити за пошумљавање ових простора.

6. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра

Статутом ЈП "Шуме Републике Српске" организациони дио Истраживачко-развојни и пројектни центар, основан је с циљем да за наше Предузеће првенствено, а и за друге субјекте, израђује и извршава:

- шумско-привредне основе за државне и приватне шуме,

- ловне основе,

- пројектовање објеката ниско и високоградње,

- инвестиционо-техничку документацију,

- остале пројекте и програме,

- послове дијагнозно-прогнозне и извјештајне службе.

У току 2011. године, планирано је да се изврше следећи радови:

- Обрада теренских података и писање текстуалног дијела шумскопривредних основа за: "Чајничко", "Мркоњићко" и "Рогатичко" шумскопривредно подручје.

-Прикупљање таксационих података за "Посавско" и "Дрварско Петровачко" шумскопривредно подручје.

-Припремне радове за инвентуру који се односе на издвајање и обиљежавање одсјека на терену за: "Калиновачко-Трновско", "Мајевичко" и "Добојско-Дервентско" шумскопривредно подручје.

-У 2011.години планирано је пројектовање минимално 50 km шумских камионских путева. Уговори за пројектовање шумских камионских путева, до сада нису склопљени, јер је и код шумских газдинстава у току израда производно-финансијског плана за 2011.годину. Овај обим је планиран на основу планова инвестиција из шумскопривредних основа и обавезе шумских газдинстава да граде шумске камионске путеве.

-Израда ловних основа за ловачка удружења ће се вршити на основу Протокола потписаног између ЈПШ "Шуме РС" ад Соколац и Ловачког савеза РС.

-У склопу редовних активности наставиће се са дигитализацијом карата за шумскопривредна подручја.

7. План радне снаге

Због одлуке о увођењу материјално-техничких средстава рада у организационим дијеловима дошло је до планског повећања радника управо за број тих извршилаца (руковаоца тим средствима). По планским предвиђањима потребно је 4 197 радника чија је квалификациона структура следећа :

Укупно	ВСС	ВШС	ССС	НСС	ВКВ	КВ	ПК	НК	Укупно
Број запослених	686	95	1 973	96	63	926	129	229	4 197
%	16	2	47	2	2	22	3	5	100

8. План образовања и стручног усавршавања

За унапређење газдовања шумама, један од предуслова је повећање стручности и квалитета стручног рада запослених радника кроз додатно образовање и усавршавање. Исто тако, стипендирањем ученика и студената квалификациона структура се диже на виши ниво и обезбјеђују неопходни додатни кадрови, који су гарант бољег и стручнијег рада.

У ове сврхе предвиђено је укупно 337.816 КМ финансијских средстава, а њихова расподјела ће се вршити на основу Правилника донешеног на нивоу Предузећа.

9. План сертификације шума

Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" је добило престижни FSC сертификат за газдовање шумама. Према дефиницији, "FSC сертификација газдовања шумама значи да се шумом и шумским земљиштем газдује према строгим еколошким, социјалним и економским стандардима".

FSC сертификат представља велику част, чиме се међународно признаје да је газдовање шумама ЈПШ "Шуме Републике Српске" у складу са строгим критеријима, а ово је уједно и признање шумарској струци у Републици Српској која генерацијама на одговоран начин газдује овим изузетно значајним националним ресурсом. На овај начин шумарство Републике Српске улази у сам врх свјетских трендова, јер је по FSC стандардима сертификирало површину државних

шума у свих 23 шумска газдинства која се налазе у саставу ЈПШ "Шуме Републике Српске", што у свјетским размјерима представља изузетан резултат.

Сертификат може издати само од FSC вијећа овлаштена организација (у случају ЈПШ "Шуме РС" то је SGS Словачка) која обавља инспекцију организације те увидом у документацију и стање на терену утврђује степен усклађености са стандардима. FSC сертификат се издаје на пет година, а подложен је годишњим мониторинг посјетама.

Вијеће за надзор шума (The Forest Stewardship Council - FSC) је међународно тијело које појединим организацијама даје дозволу за издавање сертификата и гарантује за аутентичност њихових налаза. Циљ програма FSC је да се промовише еколошки одговорно, друштвено корисно и економски одрживо газдовање у шумама у свијету на начин да се установе општепознати стандарди који ће се признавати и поштовати кроз принципе одрживог газдовања шумама. FSC је основан 1993. уз подршку главних еколошких невладиних организација као што су World Wildlife Fund, Friends of the Earth и Greenpeace. То је невадна организација, а сертификате издаје преко овлаштених акредитационих тијела. У случају ЈПШ "Шуме РС" сертификат је издат од стране SGS Словачка.

Сертификација газдовања шумама у ЈПШ "Шуме Републике Српске" је започета 2005. године у шумском газдинству "Височник" Хан Пијесак, затим настављена са сертификацијом још три шумска газдинства (Мркоњић Град, Градишка и Рогатица). Носиоци сертификата су била појединачна шумска газдинства.

У 2008. години извршен је сертификацијски преглед у Јавном предузећу у свим шумским газдинствима као саставним дијеловима Предузећа. На основу тога, издан је заједнички сертификат за Јавно предузеће као групу која се састоји од 23 члана (шумска газдинства). Јединствен број сертификата је SGS-FM/COC-004338, он вриједи за свих 23 шумска газдинства и на њега ће се позивају сви даљњи прерађивачи дрвета који сировину набављају од ЈПШ "Шуме РС". Сертификат важи од 10. фебруара 2009. до 09. марта 2013. године и подложен је годишњим контролним прегледима. Кориштење сертификата, FSC заштићеног знака и СОС броја је строго прописано правилима FSC-а и забрањена је свака злоупотреба.

У ЈПШ "Шуме Републике Српске" је организован групни систем FSC сертификације газдовања шумама. У том систему Јавно предузеће осигурава својим интерним процедурама да се сви чланови групе (23 шумска газдинства) придржавају FSC стандарда, а акредитационо тијело које је издало сертификат методом узорка врши годишњи мониторинг Јавног предузећа.

10. План сарадње ЈПШ "Шуме Републике Српске" ад Соколац са Шумарским и Економским факултетом.

У циљу унапређења производње ЈПШ "Шуме Републике Српске" ад Соколац, ће у 2011. години одређене послове и задатке обављати у сарадњи са Шумарским и Економским факултетом.

Сарадња са Шумарским факултетом ће се односити на следеће послове:

- Производњу шумског сјемена: стручна и здравствена контрола сјеменских објеката и расадника.
- Радове на изради елабората и регистрацији заштићених подручја.
- Израду научно-истраживачких радова из области:
 - прореде у шумским културама четинара,
 - конверзија изданачких шума лишћара,
 - идентификација и документовање присутних ријетких, рањивих и угрожених врста флоре и фауне,
 - искориштавање недрвних шумских производа,
 - кројење и класирање шумских дрвних сортимената и др.

Под сарадњом са Економским факултетом подразумејемо следеће активности:

- Примјена корпоративног управљања у Предузећу
- Пројектовање система интерних контрола и интерних контролних поступака (израде пројектних модела, обуке кадрова и имплементације пројеката).
- Пројектовање система интерне ревизије (израде пројектних модела, обуке кадрова и имплементације пројеката).
- Пројекат управљања кадровима (планирање кадрова, анализа послова, селекције кадрова, оцјењивање, формирање базе података о њима итд.)
- Пројекат из области маркетинга.
- Припрема подлога за капиталне и остале инвестиције.
- Израда развојних и инвестиционих пројеката.
- Пројектовање кластера у шумарству.
- Пројектовање ланца вриједности и система квалитета.
- Развој међународне пословно-економске сарадње.
- Израда документације и пројеката за приступање и учешће у међународним фондовима.
- Израда оперативних и финансијских планова.
- Консултантска помоћ Предузећу из области економије.
- Обуке, семинари и остале видове сарадње.

11. План формирања и расподјеле укупног прихода

План формирања и расподјеле укупног прихода (план биланса успјеха) је продукт планираног обима реализације шумских дрвних сортимената и њихових цијена из важећег Цјеновника, као и осталих пословних, финансијских и других прихода, са једне стране, те пословних, финансијских и осталих расхода насталих коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом о шумама и осталим законским и подзаконским прописима, са друге стране.

У односу на остварени укупни приход из 2009. године и очекивани из 2010. године, планира се повећање укупног прихода у 2011. години за 14%, односно 17%.

План формирања и расподјеле укупног прихода види се из следеће табеле:

Ред. бр.	Елементи	Оцјена остварења у 2010 Износ (КМ)	План 2011. Износ (КМ)	%	
1	Пословни приход	153 303 057	182 057 946	119	
2	Пословни расход	151 497 143	179 367 637	118	
3	Финансијски приход	795 733	169 950	21	
4	Финансијски расход	592 375	497 495	84	
5	Остали приход	1 611 202	107 350	7	
6	Остали расход	3 468 138	937 050	27	
7	Приходи од усклађ.вријед.стал.имовине	136 800	5 580	4	
8	Расходи од усклађ.вријед.стал.имовине				
9	Приход по основу промј. Рач. Политика и исправке грешака из ранијих година	112 392	30 000	27	
10	Расходи по основу промј.рач. политика и исправке грешака из ранијих година	28 375	15 000	53	
11	Укупни приход	155 959 184	182 370 826	117	
12	Укупни расход	155 586 031	180 817 182	116	
13	Бруто резултат	Бруто добитак	373 153	1 553 644	416
14		Бруто губитак			
15	Порези и доприноси из добитка			155 364	
16	Нето резултат Предузећа	Нето добитак	373 153	1 398 280	375
		Нето губитак			

Негативан утицај свјетске економске кризе у 2009. и 2010. години на привреду РС, па самим тим и на сектор дрвопрерађивачке индустрије, је за посљедицу имао општу неликвидност тржишта, ограничене могућности кредитирања производње овог сектора, што је директно негативно утицало на тражњу шумских дрвних сортимената и потребу доношења адекватних мјера на нивоу Предузећа ради прилагођавања и превазилажења новонастале ситуације, све у складу са донесеним од стране Владе РС и прихваћеним на Скупштини РС „Мјерама за ублажавање негативних ефеката свјетске економске кризе на Републику Српску“.

Пословна 2010. година је за Предузеће из поменутих разлога била веома тешка, али захваљујући предузетим мјерама очекујемо позитиван финансијски резултат на крају године. Друго полугодиште 2010. године је дало одређене знакове опоравка привреде региона, па и привреде РС, што је утицало на боље производне резултате нашег Предузећа, као посљедицу јачања тражње за нашим производима у поређењу са претходним периодом.

Иако су највеће свјетске економије већ у 2009. години изашле из рецесије, а у 2010. години оствариле раст свог бруто националног производа, земље у транзицији, гдје спадају и земље нашег региона тек очекују излазак из кризе. Благих наговјештај слабљења рецесионих фактора у 2010. години определијелио је менаџмент Предузећа да планира бољи финансијски резултат у 2011. години од процијењеног у 2010. години.

Шумска газдинства која имају велика потраживања од акционарских друштава дрвне индустрије су највећи дио тих потраживања привремено отписала (теретила расходе ранијих година), а један дио тих потраживања ће бити отписан у складу са прописима у следећој години, што директно утиче на финансијски резултат. Таква потраживања, уколико се евентуално потпуно или дјелимично наплате у 2011. години, било редовним путем или из стечајне масе дужника, увећаће планирани приход као ванредан приход.

Недостатак обртних средстава у дужем периоду код неких организационих дијелова Предузећа, који је посебно постао проблематичан због негативних утицаја свјетске економске кризе у 2009. и 2010. години, намеће интензивнији рад на поправљању ликвидности, односно дуготрајан и темељит рад на финансијској консолидацији.

То првенствено подразумијева:

- потпуно извршавање планираних задатака,
- спровођење донешених мјера из претходне године, у потпуности,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- програмско рјешавање вишка радне снаге,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- одабир квалитетних, доказаних и солвентних купаца,
- бољу наплату и утуживање дужника,
- инвестирање у складу са могућностима,
- стимулативно награђивање запослених.

12. План расхода

Предвиђени планирани расходи (трошкови) су 180 817 182 КМ, а структура је дата у следећој табели:

Ред. бр.	Врста расхода	Оцјена остварења у 2010. Износ (КМ)	План 2011. Износ (КМ)	индекс	
1	Пословни расходи	Набавна вриједност продате робе	93 292	102 000	109
		Трошкови материјала	3 447 510	4 981 949	145
		Трошкови горива и енергије	3 905 163	4 299 465	110
		Трошкови плата и накнада плата	62 787 200	74 810 583	119
		1 - сјеча и израда шумских дрвних сортимената	12 817 916	14 634 477	114
		2 - привлачење шумских дрвних сортимената од пања до кам. пута	22 522 614	27 166 876	121
		Укупно /1+2/:	35 340 531	41 801 353	118
		3 - Остале производне услуге	12 233 417	15 285 485	125
		Укупно трошкови производних услуга /1+2+3/:	47 573 948	57 086 838	120
		Амортизација основних средстава	9 110 585	9 433 611	104
		Трошкови накнаде за шуме-члан 89.став 1.ЗОШ-а	9 127 244	10 525 352	115
		Накнада за општине	12 988 348	14 952 094	115
		Нематеријални трошкови	2 463 854	3 175 746	129
			Укупно:	151 497 143	179 367 637
2	Финансијски расходи	Финансијски расходи из односа са повезаним правним лицима			
		Расходи камата и негативних курсних разлика	437 142	448 995	103
		Остали финансијски расходи	155 233	48 500	31
		Укупно:	592 375	497 495	84
3	Остали расходи	Губици по основу расходања и продаје осн. средств. и нематеријалних улагања	62 130	2 000	3
		Мањкови	23 000	3 000	13
		Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраж. и остали расходи	3 383 008	932 050	28
		Укупно:	3 468 138	937 050	27
4	Расходи по основу промјене рач. полит. и исправке грешака из ранијих година	28 375	15 000	53	
Свеукупни расходи		155 586 031	180 817 182	116	

Највећи дио планираних расхода чине пословни расходи, односно 99,20 % од укупних расхода. У оцјени остварења за 2010. пословни расходи чине 97,37 % укупних расхода.

У структури пословних расхода производне услуге чине највећу ставку трошкова 31,8 %, односно 57,09 милиона КМ, од чега сјеча, израда и привлачење учествује са 73,2 % у укупним производним услугама. Трошкови зарада и накнада зарада чине 41,7 % пословних расхода, док су трошкови надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта 5,9 % укупних пословних расхода, трошкови накнада за развој општина са којих потичу продати дрвни сортименти, по основу Закона о шумама ("Сл.Гласник РС", број 75/08) у пословним расходима партиципирају са 8,3%, а нематеријални трошкови чине 1,8 % укупних пословних расхода. Расходи су планирани на основу:

- остварених трошкова за 2009. и очекиваних из 2010. године,
- Општег и Појединачног колективног уговора,
- Јединствених норми радова у шумарству и калкулација, те извођачких пројеката, и
- законских прописа и уредби.

За боље пословање, односно бољи финансијски резултат поред остварења зацртане производње и побољшања њене квалитетне структуре, предвиђена је штедња на свим нивоима и сегментима.

Нарушена финансијска равнотежа код једног броја шумских газдинстава се може поправити повећањем прихода, с једне и смањеним трошковима, с друге стране.

Позитивни финансијски ефекти од увођења властитих материјално-техничких средстава рада у шумарству у сфери смањења укупних трошкова пословања и бољег извршења планских задатака, поготову у оним ШГ која имају проблем са уступањем радова екстерним извођачима као последицом пропадања тендера или недовољном конкуренцијом извођача на тендерима, се очекују у овој планској години.

13. Прва пројекција плана инвестиционих улагања

Планирање инвестиционих улагања Предузеће ради се у двије фазе.

Производно–финансијски план садржи „Прву пројекцију“ плана инвестиција која је саставни дио годишњег Производно–финансијског плана и садржи инвестициона улагања по врстама инвестиција и по организационим дијеловима Предузећа, са изворима финансирања планираним прије израде завршног рачуна за 2010. годину.

Коначан План инвестиционих улагања се ради послје израде завршног рачуна Предузећа, имајући у виду расположиве изворе и потребе за инвестирањем у сваком организационом дијелу Предузећа, те финансијске могућности Предузећа исказане у финансијском извјештају за претходну годину.

План инвестиционих улагања представља оцјену потреба за инвестицијама у сваком шумском газдинству, или другом организационом дијелу Предузећа са приоритетима будућег инвестирања који су раније одређени одлуком Надзорног одбора. Ти приоритети у инвестирању су:

- **биолошке инвестиције (шумскоузгојни радови),**
- **реконструкција и градња шумских камионских путева,**
- **шумскопривредне основе**
- **реализација Пројекта јединственог информационог система.**

Предвиђена су укупна улагања у износу од 29,09 милиона КМ.

Врста инвестиције		Оцјена остварења у 2010.	План 2011.	%
Биолошке инвестиције	из извора надокнаде за коришћ. шума и шумског земљишта	6 375 601	5 513 508	86
	из извора надокнаде за унапређ. општекорисних функција шуме	1 078 952	3 793 605	352
	Укупно:	7 454 553	9 307 113	125
Изградња шумског камионског пута		1 855 332	5 045 938	272
Реконструкција шумског камионског пута		860 695	3 454 677	401
Израда ШПО		1 122 188	1 247 622	111
Ловна основа		31 591	32 064	101
Информациони систем		124 881	239 600	192
Набавка основних средстава		369 420	6 800 610	1841
Изградња и куповина објеката		7 065 498	2 409 674	34
Остало		71 843	550 730	767
Укупно		18 956 001	29 088 028	153

Као што се види у табели, планира се повећање инвестиционих улагања у односу на очекивана улагања у 2010. години за 53 %. Разлог овоме је првенствено: повећање биолошких инвестиција (шумскоузгојни радови), изградња и реконструкција шумских камионских путева, информациони систем и значајно већа улагања у набавку основних средстава.

Од укупно планиране набавке основних средстава 36% вриједности чине грађевинске машине чија је набавка планирана у 2010. години из кредита револвинг фонда добијеног преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а поступак набавке није завршен до краја текуће године.

Свако инвестирање морају да прате:

- адекватне одлуке органа Предузећа,
- сагласности и грађевинске дозволе,
- пројектна рјешења (објекти ниско и високоградње),
- рјешење имовинско-правних односа (објекти ниско и високоградње),
- додјела уговора извођачима радова у складу са Законом о јавним набавкама,
- увођење извођача радова у посао (објекат рада),
- именовање надзорног органа,
- испостављање ситуација за извршени рад (привремене и окончане),
- технички пријем, употребна дозвола,
- колаудациони записници, који уз пратећу документацију чини основ за књижење у основна средства,
- куповина основних средстава у складу са Законом о јавним набавкама.

Комплетан и коначан план инвестиција ће бити сачињен након израде Завршног рачуна и садржаваће:

1. Изворе (расположива средства) што чини:

- остатак, односно дио добити намијењен за инвестирање по завршном рачуну претходне године, те планирана средства за ове намјене текуће године,
- амортизација основних средстава, неутрошена, те планирана за текућу годину,

- надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике прописана у члану 89. Закона о шумама, став 1. и 2. и надокнада за унапређивање општекорисних функција шума из члана 91. Закона

- неутрошена средства просте репродукције шума из претходних година; неутрошена средства надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта и надокнаде за унапређивање општекорисних функција шума из претходних година.

- кредитна средства (банке, осигуравајући заводи, штедионице међународних институција и друго),

- донације и друго.

2. Инвестиције по врсти, количини и вриједности и то:

- биолошке инвестиције,
- изградња и реконструкција шумских камионских путева,
- израда шумскопривредних основа,
- израда ловних основа,
- улагања у јединствени информациони систем,
- набавка основних средстава,
- изградња објеката, те сва остала инвестициона улагања.

ЗАКЉУЧЦИ:

- Обавеза израде Производно – финансијског плана за 2011. годину проистиче из одредби Закона о шумама и Статута Предузећа којим је предвиђено да осим израде Трогодишњег плана пословања у складу са Законом о јавним предузећима, наше Предузеће има обавезу израде и годишњих планова чији је задатак конкретизација планираних пословних задатака, прилагођена евентуално измјењеним околностима у односу на раније дефинисане у важећем Трогодишњем плану, односно кретањима на тржишту и економском окружењу, те измјењеном положају Предузећа у оквиру привредног и правног система Републике.
- Веома важан моменат у промјени правног положаја Предузећа, који неоспорно утиче на његов економски положај и успех у пословању, је доношење Закона о шумама у другој половини 2008. године са почетком примјене од 23. августа 2008. године. У току 2009. године већина предвиђених правилника је донесена, али са знатним кашњењем, што је продужило период отежане примјене Закона о шумама. Законом је предвиђено да Агенција за шуме врши контролу и праћење радова овог Предузећа и прави годишњу анализу активности, са оцјеном рада и приједлогом мјера у погледу даљег коришћења шума и шумског земљишта у својини Републике укључујући и обавезу одржавања. У складу са чланом 33. Закона, ЈПШ "Шуме РС" а.д. Соколац је са Министарством закључило посебан уговор 20.11.2009. године.
- Савремени концепт газдовања шумама подразумева, поред остваривања непосредних привредних користи, и остале значајније функције шума као регулатора влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, стабилизације биосфере и општег екосистема, стабилизације и одржавање здраве човјекове и радне средине. Значи, поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно–регулаторних и социо–културних функција шума.
- Као израз потребе и намјере остваривања свих функција шума наведених у претходном закључку, Предузеће је у 2006. години покренуло активности на прилагођавању газдовања шумама Међународним стандардима у овој области. До краја 2008. године завршена је сертификација од стране независног акредитационог тијела за издавање FSC сертификата за газдовање шумама, тако да је у фебруару 2009. године добијен FSC сертификат за све државне шуме којима газдује Предузеће. Од момента добијања сертификата Предузеће је предмет годишњих мониторинг контрола од стране FSC стручњака, а задња контрола је била у новембру 2010. године, када је контролом узорка од 4 ШГ констатовано да Предузеће испуњава све потребне услове да и даље задржи FSC сертификат, а похваљено је и унапређење газдовања шумама у складу са стандардима у односу на претходно стање.
- Јавно предузеће је са почетком процеса сертификације газдовања шумама било одредијено да у цјелости прихвати Међународне FSC стандарде, па тако и принцип 9 истих, који дефинише активности газдовања у високовриједним заштићеним шумама. Ради бољег разумијевања овог принципа и активности које су неопходне да би се све потребне радње извеле у складу са стандардима, поред Генеричких стандарда за газдовање шумама на основу којих је сертификација извршена, може се погледати и Нацрт националних стандарда за FSC сертификацију. Из наведених докумената види се шта треба радити и у којим роковима, на основу чега се може закључити да је Јавно предузеће урадило огроман посао из ове области, а све се налази и на web сајту Предузећа.

Овом приликом подсећамо да смо у протеклом периоду идентификовали и издвојили око 4,5 % шума високе заштитне вриједности, по различитим типовима, а стандардима је прописано 5 % и то у периоду важења сертификације, тј. за 5 година. У Предузећу је процедурама предвиђено да се са овим процесом настави, као и обавеза вршења надзора ради очувања и побољшања атрибута карактеристичних за високовриједне заштићене шуме.

Све ово потврђује и добијање FSC сертификата, као и успјешно окончане двије редовне контроле од стране Акредитационог тијела FSC, која је између осталог обухватала и контролу поштивања принципа 9 наведених стандарда.

- У 2011. години наставиће се активности на реализацији Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије, у свим сегментима остваривања планских задатака уз јачање људских и материјалних ресурса као претпоставке задовољавајућих резултата таквих активности. Постигнута је потпуна транспарентност свих пословних активности у Предузећу путем информисања заинтересоване јавности преко интернет сајта што ће имати све већи значај, а што ће бити нарочито изражено након увођења корпоративног управљања. Планира се наставак продаје трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања, као један од начина продаје, у складу са одлукама органа Предузећа. Овај вид продаје је из познатих разлога у 2009. и 2010. години имао веома скромне ефекте, али слабљењем рецесије он ће вратити значај и ефекат за Предузеће који је раније имао.
- План обезбјеђује континуитет одрживог газдовања шумама у складу са шумско-привредним основама, којима је предвиђен годишњи етат од 3,07 милиона m^3 свеукупне дрвне масе и чини 60% од годишњег прираста (5,09 милиона m^3). Планом се предвиђа производња од 1.879.572 m^3 нето масе дрвних сортимената што представља 87 % просјечног годишњег етата за шуме подесне за газдовање по ШПО. Оваквим односом величина могуће и планиране сјече и висине годишњег прираста свеукупне дрвне масе долази до сталног повећања залиха свеукупне дрвне масе.
- Максимализација профита у Предузећу подразумијева, уз максимално повећање свих врста прихода и смањење укупних расхода и свих врста трошкова по мјестима и носиоцима, те њихово свођење на најмањи могући ниво. У изради Плана посебан акценат је стављен на минимализацију индиректних трошкова производње (нематеријални трошкови, непроизводне услуге). Ограничене су могућности рационализације и минимизирања трошкова када се ради о издвајањима по основу Закона. Тако у категорији нематеријалних трошкова највећу појединачну ставку чине издвајања у складу са чланом 89. Закона о шумама, односно 10% финансијских средстава од вриједности продатих ШДС утврђене по цијенама франко камионски пут по Цјеновнику Јавног предузећа шумарства, за развој општина са којих потичу продати сортименти. Та средства чине 82 % укупних нематеријалних трошкова, око 8,3 % укупних пословних расхода, односно 15 милиона КМ, што је износ већи за 9,6 пута од планиране бруто добити за 2011. годину. Имајући у виду висину издвајања по овом основу у Федерацији БиХ и земљама у окружењу (знатно нижа издвајања), намеће се питање могућности Предузећа да одржи позитиван тренд добрих пословних резултата, а истовремено у промијењеном пословном амбијенту испуњава све обавезе у складу са Законом о шумама.
- Овим планом је обезбјеђен раст имовине Предузећа кроз инвестициона улагања (изградња и реконструкција шумских камионских путева и осталих инфраструктурних објеката, израда ШПО, унапређење информационог система и остала средства неопходна за пословање Предузећа), и то из више извора: амортизације основних средстава, надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, надокнада за унапређење општекорисних функција шума, остварене добити и других

извора. Планом предвиђена инвестициона улагања за 2011. годину су већа од оцјене остварења инвестиција за 2010. годину за 53%.

- Исто тако, значајна су улагања у шуме и шумски фонд који се не воде у билансној позицији Предузећа, у облику шумскоузгојних радова на подизању, одржавању и њези постојећих шумских култура, те пошумљавању голети и потребним радовима у високим деградираним и изданачким шумама и другим радовима. Повећање шумског фонда који по Закону не чини имовину Предузећа само по основу улагања у шумско-узгојне радове износи 9,3 милиона КМ што је више од оцјене остварења за 2010. годину за 25% и оствареног за 2009. годину за 22 %.
- Удио прихода по основу реализације осталих шумских производа у укупном приходу још није на задовољавајућем нивоу, али су ипак планирана значајна средства и очекује се значајан резултат од улагања у ове сврхе у организационој јединици Предузећа – Центру за сјеменско-расадничку производњу Добој (производња свих врста садница за потребе Предузећа и продају екстерним купцима, производња љеко-биља). У сјеменско-расадничком центру "Добој" планиран је укупан приход у износу од 1,9 милиона КМ што је повећање у односу на оцјену остварења укупног прихода у 2010. години за 18%. У 2011. години планирани су приходи од ловства у износу од 352 хиљада КМ што није велики износ, али се постепено стварају услови за све успјешније газдовање ловиштима у оквиру Предузећа.
- Такође значајне приходе остварује "Истраживачко-развојни и пројектни центар" Бања Лука гдје је планиран за 2011. годину укупан приход од 1,9 милиона КМ.
- Одржавање ликвидности Предузећа, због озбиљних поремећаја на глобалном банкарско-финансијском тржишту као генератору насталих привредних поремећаја и утицаја на реалну економију је, преко првенствено слабљења тражње за нашим робама, био највећи изазов у 2009. и 2010. години у пословању Предузећа, а очекујемо да ће систем рационалног управљања расположивим новцем и у 2011. години бити од пресудног значаја за Предузеће. Наговјештај постепеног изласка из рецесије земаља у региону, а такође и привреде РС и БиХ, су се јавили у другој половини 2010. године што се позитивно одразило у дрвопрерађивачкој индустрији и имало је за посљедицу већу тражњу наших производа, повећање производње, смањење залиха готових производа и боље финансијске ефекте.
Позитиван тренд на тржишту и финансијски опоравак дрвопрерађивачког сектора, а самим тим и сектора шумарства, се очекује у 2011. години те отуда и оптимизам за испуњење планираних задатака Предузећа у складу са Законом о шумама, шумскопривредним основама, трогодишњим и годишњим планом и посебним Уговором о коришћењу шума и шумског земљишта закљученим са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде сагласно члану 33. Закона о шумама.

ДИРЕКТОР

Мр. Неђо Илић, дипл.инж.шум.